DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 28 · Liepos - July 11, 1980 · Penktadienis-Friday · SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. · 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207 · 25 centai

Savaitės įvykiai

V. Vokietijos kancleris buvo iškilmingai sutiktas Sov. S-goj, bet jis reikalavo, kad Sov. S-ga pasitrauktų iš Afganistano, ir reiškė viltį, kad Sov. S-ga sutiks tartis su Vakarais dėl vidutinės tolinašos raketų išdėstymo Europoj.

J.T. saugumo taryba savo rezoliucija vėl pasmerkė Izraelį už žydų kolonijų steigimą okupuotose arabų žemėse ir už vienašališką Jeruzalės miesto kontrolės išplėtimą visam miestui. JAV nuo balsavimo vėl susilaikė.

Atvykęs į Braziliją, popiežius Jonas Paulius II linkėjo Brazilijai sukurti tokią pavyzdingą visuomenę, kuri sugebėtų ištvermingai, drąsiai ir teisingai išlyginti visas nelygybes.

56 pagrindinių JAV žydų organizacijų vadai paskelbė pareiškimą, siūlantį Izraeliui ieškoti teritorinių kompromisų su arabais, ir kritikuojantį kraštutinio sparno žydų vyriausybės narius, kurie dėl religinio fanatizmo iškreipia sionizmo tikslus ir sudaro pavojų jo plitimui.

Prez. Carter pasirašė kongreso priimtą įstatymą, panaikinantį kai kuriuos sunkvežimių transporto suvaržymus.

Kanados gen. gubernatorius Edward R. Schreyer pasirašė karališką proklamaciją, pagal kurią giesmė "O Canada" padaroma oficialiu Kanados himnu.

Prez. Carter įsakė pradėti lėktuvais gabenti į Tailandą jam reikalingus ginklus Vietnamo puolimam atremti.

Prancūzijos galimas nusistatymas gaminti nesenai išbandytą neutroninę bombą iš pagrindų pakeistų Europos karinių jėgų balansą, nes ji labai tiktų sovietų tankam naikinti. Sov. S-ga Europoj turi 3 kartus daugiau tankų už sąjungininkus.

Portugalijos prez. gen. Antonio Ramalho Eanes šiltai padėkojo ten atsilankiusiam JAV prez. Carter už JAV Portugalijai teiktą paramą jai pereinant į demokratinę santvarką.

Buvęs Š. Vietnamo laidotuvių direktorius tvirtina 1977 matęs 400 JAV karių lavonų, sukrautų Hanoi buvusioj belaisvių stovykloj su jų tapatybę įrodančiais dokumentais. Šį jo parodymą patvirtina ir kiti šaltiniai, bet Vietnamo vyriausybė atkakliai tvirtina, kad Vietname daugiau nėra nei gyvų nei žuvusių amerikiečių karių.

JAV žvalgybos organai dar kartą patvirtino, kad pr. metais Sov. S-goj prie Sverdlovsko kilusi anthrax epidemija, dėl kurios mirė apie 1,000 žmonių, buvo atsiradusi ne dėl užkrėstos gyvulių mėsos, kaip sovietai iki šiol tvirtina, bet dėl prie miesto esančiam kariniam pastate įvykusio sprogimo, išmetusio į atmosferą anthrax bakterijų. Sov. S-ga yra pasirašiusi 1975 m. konvenciją, draudžiančią gaminti didesnius kiekius biologinių ginklų.

V. Europos olimpiniai komitetai, nutarę dalyvauti Maskvos olimpiniuose žaidimuose, sutarė nedalyvauti atidarymo ir uždarymo iškilmėse ir naudoti tik olimpines vėliavas.

Islandijos prezidente buvo išrinkta Nato priešininkė Vigdis Finnbogadottiz, bet tai yra daugiau tik reprezentacinė vieta.

Iranas ištrėmė Sov. S-gos ambasados 1-mą sekretorių Vladimir Golovanov už šnipinėjimą.

Irano gydytojai paskelbė vienos dienos streiką už tai, kad vienam gydytojui buvo įvykdyta mirties bausmė.

DIDINGA TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Darbininko specialaus korespondento Vytauto Kasnio telefoninis pranešimas iš Chicagos

Šeštoji tautinių šokių šventė praėjo iškilaus ir džiaugsmingo triumfo ženkle. Tai buvo nepaprastai didinga olimpinė šventė, apvainikuota gražia teatrine forma, kuria ryškėjo tautosakinis ir sportinis gyvastingumas. Ji buvo lyg kelių kartų lietuvių dovana savo tėvynei, papuošta mūsų vienybės tautinio sąmoningumo aureolėmis. Tai lyg paskutiniųjų 30-ties metų ataskaitinis pasirodymas tėviškės broliam ir seserim, kad mes lipame į uolėtą šviesos kalną, kad pasiektume laisvės žiburį.

Ši iškilioji šventė neoficialiai prasidėjo liepos 3 Vytauto Beliajaus, tautinių šokių meno puoselėtojo, pagerbimu. Liepos 5, šeštadienį, saulei leidžiantis, Jaunimo Centro sodely įvyko oficialus VI tautinių šokių šventės atidarymas. Kalbėjo PLB pirm. Vytautas Kamantas, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, kuri kartu su VI tautinių šokių šventės pirmininku J. Talandžiu padėjo vainiką prie nepriklausomybės paminklo. Aukurą uždegė Nijolė Pupienė, lydima visų kraštų šokėjų atstovų.

Po to vyko šokėjų susipažinimo vakaras Jaunimo Centro salėj ir vadovų bei garbės svečių susitikimas įvyko. Tą pačią dieną nuo 9 val. ryto iki pusiaunakčio Lietuvių Plazoj vyko Lietuvių Diena, kurią atidarė Chicagos burmistrė J. Byrne. Tai buvo tikra meno paroda, išmarginta tautiniais dirbiniais. Viskas vyko 69-oj gatvėj. Šaligatviuose buvo pardavinėjamas maistas ir įvairios prekės. Tai priminė didingus atlaidus laisvoje tėvynėje. Spėjama, kad per 10,000 žmonių aplankė lietuvių dieną.

Po tris dienas trukusio įvadinio pasirengimo išaušo lauktasis sekmadienio rytas. Oras buvo gražus. Susimaišė dienos ir naktys atvykusiem iš Europos, Australijos ir Pietų Amerikos. Atvykusieji miegą ir poilsį paliko ateičiai ir gaivinosi tautiniu bei dvasiniu pakilimu. Bažnyčios buvo pilnos žmonių, kur vyko oficialios pamaldos. Šventė vyko amfiteatre. Gražiai išdekoravo dail. Jurgis Daugvila.

Visi bilietai buvo išparduoti. Dalyvių buvo per 12,000. 1 val. popiet vyko garbės svečių priėmimas, kuriame dalyvavo Chicagos burmistrė J. Byrne, senatoriai, kongresmanai. Entuziastiškai pasveikinus garbės svečius, atnešus vėliavas, prasidėjo šokėjų paradas. Maršas. Lyg žaibai erdves skrodė prožektoriai, viesulu siautė plojimai, valiavimai. Žygiavo Anglijos, Brazilijos, Vokietijos, Kanados ir JAV tautinių šokių šokėjai.

Himnus grojo šventės orkestras, diriguojamas Fausto Strolios. Didelis susikaupimas skrido į pavergtą Lietuvą. Inž. A. Rudis, pristatydamas garbės svečius, trumpai ir reikšmingai nušvietė mūsų tautos istoriją ir kultūrą. Chicagos arkivyskupas kardinolas Cody savo maldoj prisiminė Lietuvą ir kvietė melstis už pavergtuosius brolius ir seseris. Chicagos burmistrė J. Byrne savo neilgą kalbą pradėjo ir baigė lietuviškais žodžiais. Kalbėjo ir kiti. Po to buvo pristatyti Lietuvos konsulai J. Daužvardienė ir V. Čekanauskas, PLB pirm. V. Kamantas, JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkus, amerikiečių svečiai bei politikai. Baltieji Rūmai, raminę pažadais, šventėj nedalyvavo.

Oficialiai šventę atidarė rengimo komiteto pirm. J. Talandis. Jis kalbėjo, dėkojo ir, visiem plojant, nusišluostė paskutinį prakaito lašą. O kiek to prakaito išliejo rengėjai ir šokėjai — ir upė patvintų.

Man rašant šį reportažą pačioj salėj ir stebint visą vyksmą, grožis slopino rašomus žodžius. Šokis seka po šokio. Iš spaudos ložės žvelgiant, malonu stebėti planingus šokėjų išėjimus, sugrupavimus. Ir šaukė visi valio Nijolei Pupienei — programos vedėjai. Daug žmonių iš džiaugsmo verkė.

Rinktinis choras labai geras, muzika — puiki. Ačiū maestro Faustui Stroliai. Šventės leidinys puikus — ačiū redaktoriui Jonui Bariui.

Šventę savo žodžiu baigė JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkus. Jis pristatė buvusius tautinių šokių švenčių pirmininkus ir programos vedėjus.

Klaidelė pasitaikė ten, gal kitur, bet tokios gražios lietuviško dangaus mėlynės su žėrinčiais saulės spinduliais joks debesėlis [illegible].

Šventės balius šaunus. Ten 2000 žmonių. Labai daug jaunimo.

Dėkojam rengėjam, šokėjam, komitetam už pasišventimą. Jau 4 val. ryto baigiu rašyti. Gal ką praleidau, gal ir kaiko nesuminėjau. Skubu perduoti šventės įspūdžius telefonu Darbininkui. Plačiau pažadėjo parašyti žurnalistas Alfonsas Nakas.

Captive Nations Week, 1980

By the President of the United States of America

A Proclamation

Twenty-one years ago, by a joint resolution approved July 17, 1959 (73 Stat. 212), the Eighty-Sixth Congress authorized and requested the President to proclaim the third week in July as Captive Nations Week.

Throughout our history we Americans have held the deep conviction that liberty and independence are among mankind's inalienable rights. Our ideal has remained that of our founding fathers: governments derive their legitimacy from the consent of the peoples they govern. Soviet aggression against Afghanistan is the latest stark reminder that this ideal is not universally respected.

Mindful of our heritage and our principles, let us take this week to salute the men and women everywhere who are devoted to the cause of liberty and the pursuit of human rights in their native lands.

NOW, THEREFORE, I, JIMMY CARTER, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning on July 13, 1980, as Captive Nations Week.

I invite the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities and to reaffirm their dedication to the ideals that unite us and inspire others.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this nineteenth day of May, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty, and of the Independence of the United States of America the two hundred and fourth.

Jimmy Carter

JAV prezidento J. Carter proklamacija šių metų Pavergtųjų Tautų savaitės proga.

PABALTIJO ATSTOVAI KANADOS PARLAMENTE

Metinis aštuntasis Kanados baltiečių vakaras Kanados parlamento rūmuose Ottawoj įvyko gegužės 28. Paprastai šis parengimas daromas vasario mėnesį. Tada prisimenama Baltijos kraštų nepriklausomas gyvenimas ir dabartinė padėtis.

"Baltiečių vakaras" pasidarė svarbiausias metinis kontaktas tarp lietuvių, latvių ir estų Kanados Bendruomenių su vyriausybės bei parlamento nariais ir senatoriais. Be pačio "vakaro" įvyksta mūsų konsulų pasimatymas su užsienio reikalų ministerijos pareigūnais ir trijų Bendruomenių atstovų pasimatymas su vyriausybės pareigūnais bei atitinkamų memorandumų įteikimas. Šiemet delegacija buvo priimta užsienio reikalų ministerio Mark MacGuigan. Lietuviam audiencijoj atstovavo J.R. Simanavičius, KLB pirmininkas, Joana Kuraitė, KLB visuomeninės komisijos pirmininkė, ir Algis Juzukonis, iš latvių dalyvavo Bendruomenės pirmininkas T. Kronbergs, o iš estų — Bendruomenės vicepirmininkas L. Leivat ir W. Pent. Šie įvykiai užima dvi dienas. Todėl ir galima sakyti, kad tai yra "Kanados baltų dienos Kanados parlamento rūmuose".

Žymūs svečiai

"Vakare" dalyvavo 22 senatoriai ir 43 parlamento nariai; dalis jų atsilankė su žmonomis. Tarp jų 3 dabartiniai ministeriai — Mark MacGuigan — užsienio reikalų, R. Kaplan — vidaus reikalų, J. Fleming — daugiakultūrinių reikalų, Joe Clark — buvęs ministeris pirmininkas ir dabartinis konservatorių partijos ir parlamento opozicijos vadas, Ed Broadbent — naujųjų demokratų partijos vadas, ir 12 buvusių ministerių.

Iš diplomatinių atstovų buvo Vatikano pronuncijus arkivysk. Angelo Palamas, kuris sukalbėjo įžanginę maldelę, ir mons. Dante Pasquillini, Australijos ambasadorius B.G. Dexter su žmona, Venecuelos — F. Paproni ir JAV ambasados atstovas A.R. McKee su žmona.

Dalyvavo penki Ottawos žinomi žurnalistai — dr. J. Gauce, "Ottawa Journal" vyr. redaktorius, Jennifer Lewington, "Canadian Press" [illegible], John [illegible], "Ottawa Journal" politinio skyriaus vedėjas, Lubor Zink, "Toronto Star" ir parlamento galerijos žurnalistas, ir Patrick Best, Ottawa "Citizen" diplomatinio skyriaus vedėjas. Trys paskutinieji parašė ilgokus straipsnius apie mūsų konsulus bei visą parengimo prasmę savo dienraščiuose, kurių bendras tiražas siekia pusę milijono egzempliorių.

Kalba užsienio reikalų ministerio

Ministeris Mark MacGuigan pasakė, kad "Kanados vyriausybė visada pritarė jūsų siekimuose čia ir dėl to nuolat atsisakė pripažinti Sovietų nelegalų Baltijos kraštų užėmimą, ir to pasekmes Baltijos valstybių identitetui ir kultūrai. Aš negaliu numatyti tokias aplinkybes, dėl kurių bet kuri Kanados vyriausybė pakeistų šį nusistatymą".

Ilgiau kalbėjo apie Helsinkio aktą, padėkojo Kanados baltiečiam už padarytas kontribucijas raštais ir memorandumais Kanados užsienių reikalų departamentui Helsinkio ir Belgrado proga, kvietė tokias kontribucijas padaryti ir ryšium su Madrido konferencija.

Ministeris Mark MacGuigan jau anksčiau yra buvęs baltiečių vakaruose parlamento rūmuose, kurie jam padarė labai gerą įspūdį savo kultūriniais priedais — tautinėmis parodomis, koncertine programa, tautiniais drabužiais, o lietuviškas raguolis pasidarė tradiciniu parengimų ženklu. Kaip advokatas ir parlamento narys dažnai susitinka su baltiečiais. Jie yra geri Kanados piliečiai ir kartu išlaiko savo identitetą ir tėvų kultūrą. Jų imigracija, nors negausi skaičiumi, yra ir sena ir nauja. Pirmieji lietuviai, kurie kariavo Napoleono armijose ir pateko į anglų belaisvę, Kanadon atvyko 1812; latviai — 1890, bet dauguma baltiečių atvyko po antrojo pasaulinio karo.

Prisimindamas nesenai Kanadoj įvykusį Quebec referendumą (kuriame Quebec gyventojai nubalsavo nesiekti atsiskyrimo nuo Kanados), ministeris pastebėjo, kad Kanados baltiečiai yra pasiekę daug gerų pozicijų Kanadoj mokslo, sporto, administracijos ir politikos srityse, bet tuo pačiu metu sugebėjo išlaikyti savo tautines kultūras, turi savo kalbos pagalbines mokyklas, laikraščius, knygas, bažnyčias, vasaros stovyklas, už ką jie verti pagyrimo.

Baltų Federacijos vardu ilgesnę kalbą pasakė E. Peterson, Kanados Estų Bendruomenės pirmininkas. Pirmame baltiečių vakare prieš 7 metus visiem da-

(nukelta į 2 psl.)

Kanados baltiečių vakare gegužės 28 parlamento rūmuose. Iš k. Vida Stanevičienė, KLB valdybos narė, Danutė Danienė, H. Žmuidzinienė, Lietuvos konsulo žmona, solistė Gina Čapkauskienė, atlikusi lietuviškų koncerto dalį, Vatikano pronuncijus Kanadoje arkivysk. Angelo Palmas, Liucija Skripkutė, KLB valdybos vicepirmininkė, ir kun. dr. V. Skilandžiūnas, Ottawos lietuvių misijos kapelionas. Nuotr. J. V. Danio

PLB KREIPĖSI Į VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJOS NARIUS

Ryšium su Venecijoje 1980 birželio 22-23 įvykusia Viršūnių konferencija, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vytautas Kamantas pasiuntė (birželio 25) konferencijos dalyviam — J.A. Valstybių prezidentui, Kanados ministeriui pirmininkui, Japonijos Užsienio reikalų ministeriui, Vokietijos kancleriui, Prancūzijos prezidentui, Italijos ministeriui pirmininkui, Didžiosios Britanijos ministerei pirmininkei — Lietuvos reikalu tokio turinio telegramą:

Ekscelencija,

Viršūnių ūkinė konferencija, įvykusi Venecijoje 1980 m. birželio 22-23 d., svarstė, be kitko, ir sovietinę invaziją Afganistanan, teisėtai pareikalaudama, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų savo kariuomenę iš to krašto.

Sovietų Sąjunga, pasinaudodama tarptautine suirute, prieš keturiasdešimt metų okupavo nepriklausomas Pabaltijo valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tatai buvo ir tebėra priešinga tų kraštų žmonių valiai, kaip liudija istorija ir byloja nesiliaujanti rezistencija ir jų [illegible]. Pabaltijo valstybių nesibaigianti okupacija kliudo įgyvendinti teisingą taiką ir užtikrinti saugumą ne tik toje srityje, bet ir visame pasaulyje.

Pabaltijo valstybės, kaip ir Afganistanas, turėtų būti [illegible] naudotis savo suverenumu ir teritorijos nepažeidžiamumu (integralumu).

Kelyje į tikrąjį atlydį (detente) mes [illegible], [illegible] čias [illegible], kuriame visiems [illegible] teisė, būtų gerbiama valstybinė nepriklausomybė ir [illegible].

Apgailestaujame, kad Venecijos Viršūnių konferencija nutylėjo Sovietų Sąjungos Pabaltijo [illegible] [illegible] ir [illegible].

Vytautas Kamantas,
Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės
pirmininkas

[illegible]

Iš Lietuvos [illegible] Kronikos Nr. [illegible]

[illegible]

Apklausiami [illegible]. Milicininkas įveda [illegible].

Štūro Romano liudijimas: (g. 1965, mokosi Girių m-los 8-je klasėje)

Teisėjas: — Vieną atėjai pas Lukšus?

— Atėjau su sese.

— Ko atėjote?

— Kusevičius pasakė, kad atvažiavo kažkokia studentė. Nuėjau. Pasakojo apie Dievą. Rodė paveikslus apie Dievą.

— Maldų mokė?

— Pirmą dieną nemokė.

— Ar knygelių davė?

— Davė. Ten buvo maldelės.

— Gerai, dabar gali eiti pasivaikščioti, — išleidžia teisėjas Romaną. Milicininkas įveda Rimą Urbanovič.

Urbanovič Rimos liudijimas: (g. 1967 m., mokosi Girių m-loje 6-je klasėje)

Teisėjas:

— Kada susipažinai su šia mergaite?

— Draugės pasakė. Sakė, kad dainų mokys.

— Ar mokė dainų?

— Dainų nemokė. Angelė pasakojo apie Dievą.

— Kiek dienų mokeisi?

— Aš buvau tik pirmą dieną.

— Ar rodė knygeles?

— Knygelių nerodė.

Urbanovič Valentinos liudijimas: (g. 1966 m., mokosi Girių m-los 7 klasėje)

Teisėjas:

— Kur susipažinai su Angele?

— Aš ją sutikau pas Lukšus.

— Ko ten ėjai?

— Visos mergaitės ėjo.

— Ko jos ėjo?

— Visi kalbėjo, kad mokys eilėraščių.

— Kiek kartų buvai?

— Buvau tik pirmą dieną.

— Ar mokėtės eilėraščius, ar dainavote?

— Eilėraščių neskaitė, dainų nedainavome. Pasakojo apie Dievą, mokė maldelių.

— Ar klausė maldelių?

— Klausė.

Urbanovič Leonid liudijimas: (g. 1967 m., mokosi Girių m-los 6-je klasėje)

Teisėjas:

— Kiek kartų buvai nuėjęs mokytis?

— Aš buvau tik pirmą dieną.

— Pas ką mokėtės?

— Pas Lukšą.

— Kas pakvietė?

— Sakė, kad kažkas atvažiavo ir nuėjome. Ėjome mokytis maldų.

— Ar ši mergaitė mokė?

— Taip.

— Ar knygelių davė?

— Man nedavė. Kitiem vaikam davė.

— Kiek kartų buvote susirinkę?

— Tris-keturis kartus.

— Dabar gali [illegible], — [illegible].

[illegible] Viktor liudijimas: (g. 1969 m., mokosi Girių m-los 5-je klasėje)

Teisėjas:

— [illegible], kada susipažinai su ant suolo sėdinčia mergaite?

— Pas Lukšus. Dienos neatsimenu.

— Ką ten veikėte?

— Mokėmės maldų.

— Kas mokė?

— Angelė.

— Ką rodė?

— Paveikslus.

— Kokius?

— Dievas buvo nupaišytas.

— Kiek laiko mokėtės?

— Vieną dieną.

— Ar žaidėte?

— Truputį žaidėme.

— Gerai, dabar gali eiti pabėgioti.

Štūro Lilijos liudijimas: (g. 1967 m., mokosi Girių m-los 6-je klasėje)

Teisėjas:

— Ar pažįsti šią mergaitę?

— Mergaitės sakė jos vardą.

— Ko atėjai pas Lukšus?

— Galvojau, kad skaitysim eilėraščius, pasakas.

— Ar mokė maldų?

— Mokė.

— Kiek kartų buvai?

— Du kartus.

— Dabar gali eiti pasilsėti, — išleidžia teisėjas apklaustąją.

[illegible]

— Buvo Štūro Romas, Štūro Lilija.

— Ar paveikslų nerodė?

— Ne.

— Fotografijų nerodė?

— Ne.

Liudytoju iškviečiamas Girių aštuonmetės m-los direktorius Bogačiov.

Bogačiovo liudijimas: (g. 1927 m., g yv. Giriose)

— Apylinkės pirmininkė paskambino į butą ir klausė kuo vaikai vasarą užsiima. Atsakiau, kad mokykloje yra planas. Dabar vaikai užsiimę medžių šakų pašaimis. Tada pirmininkė liepė palaukti, nes reikės važinoti pas Lukšus. Nuvažiavę pamatėme kambaryje vaikus, tarp kurių buvo ši (rodydamas į Angelę) pilietė. Ji mokė religijos.

Teisėjas:

— Iš kur žinote, kad mokė religijos?

— Vaikai pasakojo. Jie turėjo maldaknyges.

— Ar girdėjote, kad ši mergaitė anksčiau būtų buvusi Giriose?

— Ne.

Teisėjas skelbia 5 minučių pertrauką.

-o-

(Bus daugiau)

Savaitės įvykiai

Afganistano partizanam pavyko sudeginti vienos sovietų šarvuotos divizijos stovykloj keletus tankus ir sunaikinti 10 sovietų karių. Žuvo ir nemažai partizanų.

Bolivijoj vykusiuose prezidento rinkimuose iki šiol daugiausia balsų yra surinkęs kairiųjų koalicijos vadas ir buvęs prezidentas Hernan Siles Zuazo, bet reikalingos 50 proc. daugumos tuo tarpu neturi. Manoma, kad prezidentą turės rinkti parlamentas iš daugiausia balsų gavusių kandidatų.

P. Jemeno prez. Ali Nasser Mohammed atvyko oficialaus vizito į Saudi Arabiją, kuri yra susirūpinusi dėl P. Jemeno teikiamos pagalbos Omano partizanam.

Prez. Carter liepos 9 numato vykti į Japoniją dalyvauti mirusio min. pirmininko Masayoshi Ohira Ohira laidotuvėse.

Graikija atmetė V. Vokietijos jai pasiūlytą 34 mil. dol. karinę pagalbą už tai, kad ji teikianti Turkijai dešimt kartų didesnę paramą.

Zimbabwe prezidentas Robert Mugabe parlamente apkaltino Joshua Nkomo vadovaujamus partizanus sąmokslo prieš vyriausybę ruošimu.

Popiežiaus delegatas JAV arkivyskupas Jean Jadot paskirtas Vatikane nekrikščionių religijų sekretoriato viršininku.

Italijos vietinio susisiekimo lėktuvas su 81 keleiviu nukrito jūroj prie Neapolio. Keleiviai ir įgula žuvo.

Sirijos stačiatikių bažnyčios galva ir Antiochijos patriarchas Mozes Mare Ignatius Jacoub III mirė, turėdamas 67 m.

[illegible]

PABALTIJO ATSTOVAI

(atkelta iš 1 psl.)

lyvaujantiem parlamentaram buvo įteikta estų rašytojo Arved Viirlaid knyga "Graves Without Crosses", kurios pagrindinis veikėjas pergyvenęs komunistų teroro ir kankinimų metus, nutarė, kad jo misija turi būti, kaip gyvo liudininko, skelbti tuos neteisingus okupantų darbus laisvame pasaulyje.

Viena iš baltiečių, gyvenančių laisvuose, demokratiniuose kraštuose, misijų vis dar lieka priminti laisvėj gyvenantiem neteisėtą Baltijos valstybių ir taip pat kitų kraštų okupaciją ir tebesitęsiančią priespaudą. Afganistanas buvo okupuotas panaudojant tuos pačius metodus, kurie buvo panaudoti užimant Baltijos kraštus.

Pasveikino Kanados valdžią prisijungus prie olimpinių žaidimų Maskvoj boikoto ir užjautė sportininkus, negalinčius joj dalyvauti. Dalis olimpinių žaidynių organizuojama Taline, Estijoj; tai yra aiški pastanga netiesioginiai legalizuoti Baltijos [illegible] okupaciją. [illegible] fikacija, sovietų tikslai nėra nepasikeitę nuo Stalino laikų.

Trumpas kalbas programą pradedant ir baigiant pasakė Latvių ir Lietuvių Bendruomenių Kanadoj pirmininkai T. Kronbergs ir J. R. Simanavičius.

Iš parlamentarų dar kalbėjo senatorius Stanley Haidaz, buvęs daugiakultūrinių reikalų ministeris, ir Walter Baker, buvęs ministerio pirmininko pavaduotojas ir pajamų ministeris.

Koncertas

Koncertinė programa buvo atlikta gerai, skoningai ir publikos labai gerai įvertinta. Estė Onne Laikvee, sopranas iš Toronto, akomponuojant L. Kuttis, [illegible] ir [illegible] Beatrice U[illegible] ir fleita keturis dalykus: dvi latvių liaudies dainas ir du klasikinius C.A. Debussy ir W.A. Mozart dalykus.

Lietuviškąją programą atliko su dideliu muzikalumu ir įsigyvenimu Gina Čapkauskienė, koloratūrinis sopranas iš Montrealio, akomponuojant muz. Jonui Govėdui iš Toronto. Atliko K.V. Banaičio "O nėra niekur", J. Govėdo "Liepsnelė" (žodžiai L. Andriekaus), "Serenada" (žodžiai J. Baltrušaičio) ir ariją iš Verdi operos "Traviata". Solistės dainavimą publika palydėjo su dideliais plojimais ir po programos daug kas asmeniškai sveikino.

[illegible]

Prieš koncertą buvo valandą [illegible] priėmimas ir, programai pasibaigus, pusės valandos "Social hour", laisvi pasikalbėjimai, kurių metu baltiečių atsto- [illegible]

[illegible]

[illegible]

ALICE'S [illegible] [illegible]

[illegible] FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios pasiekiamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balsis-Ballas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

[illegible] FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Parūpinamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1070. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

JUOZO [illegible] Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. [illegible] klijentais.

VYTAUTAS [illegible] IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. parengimams. [illegible] pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas [illegible].

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, [illegible] ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE — Angelė E. Karnienė — REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY — 3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706 — Telefonas (813) 360-2446. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet WEVD 1330 AM kil. ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI [illegible] IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS [illegible]

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

[illegible]

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207
Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metam $13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Pavergtieji šaukiasi

Ateities istorikai mūsų amžių pavadins — pavergimo amžiumi. Baisu net pagalvoti, kad taip nupuolė modernus ir civilizuotas žmogus — verčiasi pavergimu, kitų išnaudojimu. Taip sunkiai žmonija žengė į laisvę, sunkiai nusikratė išnaudojimo grandines, carų, karalių jungus. Tikėjo, kad bus sukurta tokia santvarka, kuri apgins žmogų, apgins tautas, kad kiti jų nepavergtų, neišnaudotų. Bet taip nėra.

Kiek prikalbėta apie tautų laisvę. Pastatyti didžiausi Jungtinių Tautų rūmai, kur plevėsuoja laisvųjų tautų vėliavos. Bet ir tai tėra tik apgaulė, tik grobuonių priedanga, kad jie galėtų rengtis naujų tautų pavergimui.

Jei kas praeitame amžiuje būtų sakęs, kad tokia bus mūsų laikų civilizacija ir kultūra, būtų niekas netikėjęs. Bet taip yra — vergų prekyba nesibaigia ir šiandien. Civilizuotas, modernus žmogus ir šiandien prekiauja kitais.

Afrikos džiunglės sujudintos, iš nendrinių, bambukinių palapinių išvesti laukiniai su savo būgnais ir jiem įsakyta būti laisviem, nepriklausomiem. Kiek ten naujų valstybių įsikūrė.

Europoje — priešingai. Ištisas kapinynas, kur sulaidota valstybė prie valstybės. Kodėl laisvo apsisprendimo teisė pritaikyta tik Afrikos gyventojam? Kodėl netaikoma Europoje, kai kur Azijoje?

Ta visų tautų laisvių pavergėja yra komunistinė Rusija. Kiek užkariavo ir pavergė carai! Ir senoji Lietuvos valstybė buvo atitekusi tiem plėšriem valdovam. Paimta tokiu pat smurtu ir melu, kaip ir dabar kad daro. Juk 1793 metų padalinimą privertė pasirašyti baisiu smurtu — seimą buvo apsupusi rusų kariuomenė ir atstovam liepė pasirašyti, kad laisva valia ir geruoju atiduoda žemes Rusijai.

Šiemet sueina 40 metų, kaip ta scena pasikartojo Lietuvoje. Suklastotais rinkimais išrinktas seimas irgi buvo apsuptas okupantų kariuomenės, kad niekas neišdrįstų net kitaip pagalvoti. Toks seimas ir nubalsavo, kad laisvė bus tik vergaujant sovietam.

Ir nėra galo tiem pavergimam. Paskutinis pavergtas Afganistanas sudrebino visus. Ėmė visi šaukti — užteks, gana. Pasitraukit! Bet kiek pasitraukti? Tik iš Afganistano? Tada vis dar liks daug pavergtų tautų.

Sovietų Sąjungoje rusų yra truputis daugiau nei pusė visų gyventojų. Tad kiek milijonų ten yra pavergtų?

Tie pavergtieji ir šaukiasi dabar, liepos mėnesio trečiąją savaitę, kai Amerikoje yra paskelbiama Pavergtų tautų savaitė. Pavergtieji prašo pagalbos, kad jie būtų ne tik prisiminti, bet ir išvaduoti.

Laisvė nėra daloma. Ji turi būti lygi visur — ir Afrikoje, ir Europoje, ir Azijoje, ir Amerikos kontinentuose. Pati Amerika nėra pavergėja. Priešingai, ji visus ant kojų stato, ramsto, kad tik būtų laisvi ir mokėtų gyventi. Bet Amerika pro pirštus praleido, nesudrausmino sovietų, kai jie pradėjo savo pavergimo žygius. Dabar Amerika šaukia, kai rusai su ginklu griebia Afganistaną. O kodėl tylėjo, kai Lietuva, Latvija, Estija buvo pirmosios aukos? Pareiškė tik protestą, ir tuo pasibaigė.

Sovietai nubruko sutartis, protestus ir toliau plėšė, užkariavo naujas žemes, valstybes. Susidarė didžiulis pavergtų tautų sąrašas.

Būkime budrūs ir girdėkime pavergtųjų šauksmo balsus. Mum duota laisvė, kad galėtume kelti triukšmą už pavergtuosius. Visom priemonėm šaukime, reikalaukime laisvės visiem, ne tik Afganistanui, bet ir kitiem pavergtiem kraštam.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NEPAPRASTA KONFERENCIJA

Ypatingu būdu paminėta 40-ties metų vergijos sukaktis

BRONIUS VAŠKAITIS

Pasaulio, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių Bendruomenių Visuomeninių reikalų tarybų iniciatyva birželio 8-9 Shoreham-Americana viešbuty, Washington, D.C., buvo sušaukta nepaprasta politinė konferencija. Joj dalyvavo apie 150 asmenų, suvažiavusių iš įvairių JAV bei Kanados miestų.

Konferencijoj buvo galima pastebėti iškilieji mūsų visuomenininkai, aktyvūs Lietuvių Bendruomenės veikėjai, universitetų profesoriai, spaudos darbuotojai, Baltųjų Rūmų pareigūnai, abiejų didžiųjų JAV politinių partijų atstovai ir gražus skaičius lietuviško akademinio jaunimo. Tai buvo pirmas tokio pobūdžio suvažiavimas Š. Amerikos žemyne.

Konferencijos tikslas, kaip rengėjai kvietime rašė, buvo atitinkamai atžymėti Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių okupacijos 40 metų sukaktį ir lietuvių tautos vedamą kovą tėvynėj ir išeivijoj prieš Sovietų Sąjungą už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Konferencija įvertino dabartinę Lietuvos padėtį ir jos laisvinimo pastangas bei darbus.

Feliksas Andriūnas, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos narys, su prezidentu Carter Baltuosiuose Rūmuose vieno priėmimo metu.

Atidarymas

Linas Kojelis, Washingtono LB apylinkės ir komisijos, atlikusios techniškuosius konferencijos paruošimo darbus, pirmininkas, savo žody pastebėjo, jog turėtume akcentuoti mintį, kad nepriklausomų valstybių okupacijos negali būti įteisintos įsisenėjimu. Anot kalbėtojo, jei prez. Carteris savo State of the Union pranešime pabrėžė dabar vykdomą Sovietų agresiją prieš Afganistaną, tai jo moralinė pareiga turėtų būti taip pat stipriai pasisakyti ir prieš antrojo pasaulinio karo metu įvykdytą agresiją prieš Baltijos valstybes.

Kalbėdamas apie išeivijos gyvenimą, L. Kojelis pareiškė, kad anksčiau kontaktam palaikyti su Amerikos valdžios atstovais buvo tik tam tikrų asmenų, save laikiusių politikos ekspertais, teisė ir privilegija. Išeivijos masės, išskyrus pinigų aukojimą, politinėj veikloj buvo sąmoningai izoliuotos. Visa nelaimė, kad ta veiklos taktika bandoma paversti nerašytu įstatymu, nusistovėjusios tradicijos priedanga. Gyvenimas šaukte šaukėsi kitos strategijos. "Šiuo laiku", pasak kalbėtojo, "ją perėmė ir vykdo sustiprėjusi Lietuvių Bendruomenė. Ši konferencija ir yra tas naujos, subrendintos strategijos reikšmingas rezultatas."

Algimantas Gečys, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas ir politinės konferencijos programos koordinatorius, savo išmąstytos ir giliai patriotinės kalbos pabaigoj pabrėžė, jog "į konferenciją susirinkom ne įsakymų išeivijai duoti, ne kenčiančiai tautai nurodymus teikti, bet bendru dialogu pajieškoti būdų išeivijos pastangas laisvinimo veikloj padaryti našesnėmis, į jas įtraukti daugiau asmenų, geriau pažinti save ir geriau suprasti pavergto lietuvio kančias. Mes nebijosime paliesti ir tų klausimų, kurie tautos drausmės saugotojam ne vienu atveju atrodo herezijos."

Tylos minute buvo pagerbti dirbantieji ir žuvusieji už Lietuvos laisvę. Po to visi sugiedojo Lietuvos himną.

Garbės prezidiumas

Algimantas Gečys į garbės prezidiumą pakvietė dr. Stasį Bačkį, Lietuvos atstovą Washingtone, dr. Domą Krivicką, Lietuvos žmogaus teisių komiteto pirmininką, inž. Vytautą Kamantą, PLB valdybos pirmininką, Joną Simanavičių, Kanados LB krašto valdybos pirmininką, ir Vytautą Kutkų, JAV LB krašto valdybos pirmininką.

Prezidiumo nariai, sveikindami suvažiavusius, dar kartą priminė okupantų mūsų tautai daromas skriaudas, kiek palietė tarptautinės politikos padėtį ir kvietė ieškoti naujų būdų, kad pavergtiesiem broliam bei sesėm greičiau išauštų laisvės rytas.

Sveikinimai raštu

Buvo nemaža sveikinimų ir raštu. "Jūs atsiuntė" ir "geriausių linkėjimų konferencijai pareiškė: dr. J. Žmuidzinas, Lietuvos gen. konsulas Toronte, A. Simutis, Lietuvos gen. konsulas New Yorke, J. Daužvardienė, Lietuvos gen. konsulė Chicagoj, V. Čekanauskas, Lietuvos gen. garbės konsulas Los Angeles, V. Izbickas, JAV LB tarybos prezidiumo pirmininkas, prel. J. Balkūnas, JAV LB garbės pirmininkas, prof. T. Venclova, dr. J. Sungaila, PLB garbės teismo pirmininkas, St. Barzdukas, PLB garbės pirmininkas, Br. Kaslas, R. Masilionis, A. Musteikis, Detroito lietuvių kultūros klubo pirmininkas, Br. Raila, kun. dr. J. Prunskis ir kiti.

Prof. Vardžio paskaita

Posėdžio vadovavimą perėmė V. Kamantas ir konferencijos dalyviam pristatė Oklahomos universiteto profesorių, politinių mokslų daktarą Vytautą Vardį. Jo paskaitos tema buvo: Rezistencija Lietuvoje — žvilgsnis į ateitį.

Prelegentas pastebėjo, kad rezistencija — tai suverenumo netekusios tautos pasipriešinimas okupantui. Ji gali reikštis įvairiais būdais: kariniu, politiniu, kultūriniu, idėjiniu bei religiniu. Tikslas — atgauti nepriklausomybę ir puoselėti tautinę kūrybą. Profesorius apie valandą trukusioj paskaitoj nuosekliai ir vaizdžiai peržvelgė mūsų tautos pasipriešinimą pavergėjui 40-ties metų slinkty. Paskaitininko manymu kovoj buvo panaudoti visi anksčiau minėti būdai. Prof. Vardys rezistenciją suskirstė į keturis laikotarpius.

Pirmas kovos periodas, prasidėjęs 1940, buvo ginkluotas pasipriešinimas. Jis užtruko apie 8 metus, pareikalavo per 40,000 partizanų aukų. Pasak kalbėtojo, nors partizanai ir nepajėgė iškovoti Lietuvai laisvės, tačiau jų auka paliko neišdildomą ženklą lietuvių sąmonėj. To meto lietuvių generacija, anot prelegento, krauju aplaistė laisvės medį. Tačiau, kad jis augtų, naujos kartos jį vėl turi laistyti krauju.

Sovietam sunaikinus ginkluotą pasipriešinimą, su Stalino mirtimi prasidėjo antras rezistencijos periodas ir tęsėsi maždaug iki 1959. Tuo metu pasipriešinimo tikslas buvo ne valstybės atstatymas, o tautos lietuviškumo, tautinės kultūros ir tautinių kadrų išugdymas. Kruščiovui kiek atleidus varžtus, organizavosi slaptos jaunimo grupės mokyklose, universitetuose. Leidyklose pradėta atviriau pasisakyti lietuvybės reikalais. Į šį sąjūdį jungėsi ir kai kurie patriotai komunistai. Su tautiniais reikalavimais, anot profesoriaus, pakilo ir Latvijos, Turkmėnijos, Azerbeidžano ir kitų vietovių komunistai. Ši akcija 1958 pradėta stabdyti. A. Sniečkus viešai Lietuvos komunistus pakaltino tautinio komunizmo liga. To pasėkoj kai kurių aukštųjų mokyklų vadovai bei dėstytojai prarado vietas. Įvykusiame vadinamajame inteligentijos teisme būrelis jaunų akademikų buvo nubaustas kalėjimu bei lageriais.

Trečiojo rezistencijos periodo

(nukelta į 4 psl.)

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys,
Manhattan College

25

Dienos ir nakties seka, metų laikų raida su pavasariu — gamtos atgimimu ir žiemą — gamtos mirtimi įsakmiai rikiavo žmogų dienos apyvokai ir metų laikų darbuotei. Senoji Mesopotamijos religija yra pati seniausia iš gamtos religijų su taip gausia mitologine raštija. Turėdama šaknis sumerų tikėjime, ji per tūkstantmečius nesiliovė būti dvasios vadove ir aiškinti gyvenimo uždaviį ir mirties paslaptį. Įsakymais ir mitų pasakojimu ji dalinosi atsakymais į klausimus: "Kas esame? Kur esame? Kaip čia atsirado me?"

Gyvenimo uždavinio mitas: Enuma eliš

Mesopotamija guli tarp dviejų kaprizingų upių — Tigro ir Eufrato. Pavasario potvyniai gali paversti į sąnašyną jos derlingą žemę. Be to, gulėdama šalia beribės Arabijos dykumos, ji neišvengia smėlio audrų, simūm— sausra ir smėliu deginančio vėjo, skėrių antplūdžio ir beduinų pasalų. Mesopotamiečio gyvenimo uždavinio samprata yra labai dramatiška. Tai itin ryšku Enuma eliš poemoj apie pasaulio kūrimą. Pagal jos kolektyvinę savimonę, žmogus turi dalyvauti metiniame gamtos atkūrime. Naujųjų metų, arba pavasario, šventėje mesopotamietis įsijungdavo į darnos ir chaoso dramą. Apeigine magija jis išreikšdavo savo baimes ir lūkesčius, atnaujindavo metų ratą ir užsitikrindavo sau vietą metiniame cikle. Pavasario šventės centre buvo įsitikinimas, kad kosminė darna yra žmogui svarbi ir įsakmi. Užtat žmogus turi save su ja suderinti. Lygiai svarbu buvo užtikrinti perėjimą iš mirties žiemoje į gyvenimą pavasaryje apeiginiu magijos elgesiu. Apeiginė magija gi buvo lytinė ir įvaizdi.

Būdinga, kad pavasario dramos šventimas žėri tik metine viltimi. Ateities viltis, pagal Enuma eliš, nesiveržė į priekį, bet grįžo atgal į pradžią. Ateitis, pagal mesopotamietį, yra metinis grįžimas į pradžią. Ši savimonė Mesopotamijoje ryški nuo pat Sumerijos laikų iki Kserkso, persų imperatoriaus, amžiaus. 484 metais prieš Kristų Kserksas Pavasario, Naujųjų metų, šventę panaikino.

Nemirtingumo ieškojimas: Gilgameš legenda

Žmogus gimsta gyventi, bet turi mirti. Gilgameš legenda yra pasakojimas apie sukilimą prieš mirtį. Enuma eliš moko, kad žmogus yra sukurtas būti dievų vergu. Mirtis, anot Enuma eliš, žmogų sunaikina, arba, geriausiu atveju, nuveda į beprasmį buvojimą tamsiame Požemyje. Tuo tarpu dievai, būdami dievai, puotavo.

Gilgameš legenda pasakoja apie žmogų, kuris ieško nemirtingumo. Gilgameš, legendos didvyris, buvo legendinis Erech (nūdienės Warka) karalius. Dviem trečdaliais dieviškas ir tik trečdaliu žmogus. Gilgameš legenda pradžioje aprašo Erech miesto didybę. Tuo primenama, kad Mesopotamijos kolektyvinė savimonė labiau teigė grupinius poreikius, negu pavienio asmens. Žmonių bendrija — visuomenė jai buvo svarbesnė ir ilgaamžesnė už pavienį. Pavienis asmuo galėjo tik viltis, kad, savo garsių žygių ir darbų padedamas, jis liks gyvas ir garsus po mirties pagarbioje žmonių atmintyje. Gilgameš legendos didvyris tuo nepasitenkina, nes nori ir ieško kur kas daugiau: asmeniško nemirtingumo.

Legendoje aprašoma Gilgameš kelionė į anapus Saulėtekio, anapus "Mirties jūros", kur gyvena Utnapištim, vienintelis žmogus, tapęs nemirtingu. Gilgameš kelionė — odisėja. Spalvinga ir pilna nuotykių. Siduri, smuklės mergina, jam pataria nesivarginti, nes

Gyvenimo, kurio ieškai,
nerasi.
Dievai, kurdami žmoniją,
mirtį žmonėms paskyrė,
o gyvenimą sau pasilaikė.
Tu, Gilgameš, būk nuolat
sotus,
linksminkis dieną ir naktį.
Kiekvieną dieną
paversk švente;
kiekvieną naktį
šok ir smaginkis!
Tebūnie gavo rūbai švarutėliai,
plaukai išplauti. Nusimaudyk
vandeny.
Rūpinkis mažąja rankute, kuri
tavosios ieško;
leisk savo mylimajai džiaugtis
tavo glėbyje.
Tokia yra žmogaus dalia!

Gilgameš nesuvilioja Siduri žodžiai. Nepabūgdamas jos įspėjimo, jis tęsia savo ieškojimą. Sekdamas saulę iki Mirties vandenyno, jis suranda valtininką Uršanabi. Šis po didelių pavojų perkelia Gilgameš į anapus Mirties vandenyno, kur gyvena nemirtingu tapęs Tvano didvyris Utnapištim.

Gilgameš paprašius nemirtingumo iš Utnapištim, šis atsako su klausimais, kurie mažai težada:

Ar mes statome amžinus
namus?
Ar mes sudarome amžinas
sutartis?
Ar broliai dalinasi palikimu
amžiams?
Ar neapykanta krašte tęsiasi
amžinai?
Ar upė amžinai aptvindo?
...
Nieko nėra amžino.
Tik mirusiųjų ramybė . . .
...
. . . dievai renkasi
mirtį ir gyvenimą jie skirsto,
bet mirties dienų neapreiškia . . .

Gilgameš nemirtingumo neranda. Svetingasis Utnapištim siunčia jį namo į Erech. Norėdamas jį paguosti, pataria pasiimti erškėtrožės, kuri auga ant jūros dugno, šakelę. Beje, erškėtrožės vardas yra "žmogus tampa jaunu senatvėje", t.y. atjaunėjimo erškėtrožė. Tačiau ir šios šakelės Gilgameš į Erech neparsineša. Mat, grįždamas pasiekia pattaukių kūdrą ir užsimano atsigaivinti. Besimaudant žaltys pavagia jo erškėtrožės šakelę. Apie žaltį, nors ir skirtingu požiūriu, rašo ir Pradžios knyga (Pr 3, 1-11).

Gilgameš legenda į savo turinį įjungia ir Tvano pasakojimą. Utnapištim, klausiamas, kokiu būdu tapo nemirtingu, apie jį papasakoja. Apie Tvaną skaitome ir Pradžios knygoje (Pr. 6-9). Tik Šv. Rašte Tvano didvyrio vardas yra Nomus.

Pradžios knyga ir Mesopotamijos mitai

Šv. Raštas yra Dievo Apreiškimai. Savo Knygoje, "pasinaudodamas žmonėmis, ...Dievas kalba žmonių būdu". Pradžios knygos priešistorė (Pr. 1-11) ir protėvių sakmė (Pr. 12-50) atspindi antrojo priešistorinio tūkstantmečio Mesopotamiją ir Egiptą. Nenuostabu, kad Enuma eliš ir Gilgameš legendos pasaulėjauta yra tokia artima Pradžios knygos pasaulėjautai. Sunkiau atsakyti į klausimą apie Šv. Rašto autorių ryšį su Mesopotamijos mitais. Koks jis buvo: tiesioginis ar netiesioginis? Viena man aišku, kad mesopotamietis Abraomas paliko ne tik Ur miestą, kuriame gimė, užaugo ir gyveno, bet ir gamtos religiją — Mesopotamijos pasaulėžiūrą.

Svečiu Abraomo tėviškėje: Ur mieste

Mitai, nors ir įdomiausi, vis vien lieka mitais. Kas kita būvoti vietoje, kur jais buvo gyvenama. Po bendro įvado į Ur praeitį ir archeologiją pabyrame kiekvienas savo keliais.

Už yra senas sumerų miestas. Griuvėsių miestas. Šv. Raštas jį vadina ir Kaldėjos Ur. Sumerai buvo tauta pietinėje Mesopotamijoje, kuri nebuvo semitiška.

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

11

Dr. Gerutis gerai prisimena tą dieną, kai pakviestas į Bundesratą, turėjo atiduoti savo diplomatinį pasą, kuris šiuo metu laikomas Šveicarijos policijoj, kol ... jis vėl galios ...

Nors Šveicarija, visada laikiusis savo neutralumo, karui pasibaigus, kratėsi svetimtaučių, tačiau dr. Gerutis ir ponia nepatyrė jokių sunkumų. "Šveicarijos pilietybę gauti svetimtaučiui gan sunku", paaiškino dr. Gerutis. "Bet aš turėjau ne vieną progą ją įsigyti. Vis tiek likau ir mirsiu Nepriklausomos Lietuvos piliečiu". Dr. Gerutis iš profesijos yra diplomuotas teisininkas-specialistas finansinėj srity.

Tiek mano mieli šeimininkai, tiek dr. Kušlys skundėsi lietuviškos spaudos pristatymu iš Amerikos. "Kaip Kolumbo laikais su burlaiviais. Dienraščių nėra prasmės prenumeruoti, o savaitraščiai gaunami po mėnesio ir vėliau."

Ir taip prabėgo turiningas, mintimis ir įspūdžiais turtingas vakaras vieno iš aktyviausių ir energingiausių mūsų diplomatinės tarnybos narių namuose. Atsisveikinom, sakydami "iki pasimatymo", o vėlyvą Berno vakarą tamsoj sklido saldžiai aitrus lietuviškų rūtų kvapas. Dr. Kušlys savo švedišku Volvo grąžino mane į viešbutį.

Antradienis, liepos 10

Neteko ilgiau pamiegoti, nes telefonas suskambėjo dar prieš aštuonias. Mano bičiulis jau laukė viešbučio pusryčių kambary su savo lagaminu tolimesnei kelionei — į Salzburgą.

Patogumai tokie nepaprasti, kad kaskart man aiškėja, kodėl turizmas Europoj toks populiarus. Už mano viešbučio kampo laiptai į geležinkelio stoties centrą. Iš tolo jau matosi traukinių tvarkaraščiai ir peronų numeriai. Susiradom traukinį, kuris per Zuerich[illegible] į Salzburgą. Šį kartą sąžiningai patikrinau visas instrukcijas ir užrašus, kad ir vėl nereikėtų, kaip Lindau, lėkti iš traukinio į traukinį... Vagonas ir vėl nepaprastai patogus ir švarus. Įsipatoginam, ir pagaliau traukinys juda Austrijos link.

Pro langus bėga šveicariški gamtovaizdžiai, kurių aprašyti neįmanoma. Atsiduriam tarp kalnų, važiuojam pro tunelius, išlendam į slėnį, kurio pievutėse tingiai ganosi baltai juodos šveicariškos karvės, kaip šokolado plytelių iliustracijose.

Po keleto valandų baltai apsirengęs valgomojo vagono patarnautojas teiraujasi, ar norėsim valgyti pietus, tuo pačiu metu mudu supažindindamas su valgių sąrašu ir vynais. Savaime suprantama, kad septynių valandų kelionėj pietūs reikalingi, nors, traukiniui stojant didesnėse stotyse, maisto produktų, sumuštinių, šaltų gėrimų ir ledų pardavėjai garsino savo prekes ir jas padavinėjo pro traukinio atdarus langus. O taip pat ir traukiny buvo išvežiojami užkandžiai. Užsisakėm pietus antrai valandai.

Laikui atėjus, tas pats patarnautojas grįžo mudviejų pasitikti. Ėjom per tris vagonus. Pasiekus valgomąjį, buvo labai malonus vaizdas, matant sniego baltumo staltiesėmis padengtus stalus, tamsiai mėlyno pliušo sėdynes, auksinės spalvos užuolaidas ant langų. Neprisimenu, kada paskutinį kartą valgiau tokį puikų veršienos kepsnį su šviežiais šparagais, užsigerdama šveicarišku vynu. O pro šalį bėgo majestotiška kalnų panorama.

Salzburgą pasiekėm pavakary. Nenuostabu, kad į Europą vykstą turistai neaplenkia Salzburgo. Tai harmoningas ir patrauklus senos kultūros, modernios civilizacijos, pasakiškos panoramos ir autentiškų istorinių viduramžių pastatų mišinys. Jau artinantis traukiniui, galima buvo matyti miesto baltus pastatus, senų bažnyčių bokštus ir Hohensalzburg tvirtovę iš 12 šimtmečio, kuri yra puikai išsilaikiusi iki šių dienų.

Kaip ir iki šiol, su viešbučiu nebuvo problemos. Paėjus apie penketą minučių nuo geležinkelio stoties, stovi impozantiškas Bayerischer Hof, kuris susideda iš dviejų skirtingų pastatų: vieno seno, gal dar prieškarinės statybos, ir antro daugiaaukščio, pasižyminčio naujausiais modernios viešbučių statybos patogumais. Mano kambarys aštuntame aukšte, su didžiuliu, beveik visą sieną užimančiu langu, teikė nuostabų miesto vaizdą, lyg gyvas, įrėmintas paveikslas.

Čia turiu pastebėti vieną turistam gal įdomią Austrijos ir Vakarų Vokietijos viešbučių ypatybę. Registruojantis ar klausinėjant kambario, viešbučio tarnautojas, supratęs, kad turistas neturi iš anksto kambario užsisakęs, kurį laiką vaidina susirūpinusį, lyg būtų trūkumas kambarių. Pradžioj siūlo labai brangius. Pastebėjęs, kad aš buvau pasiryžusi eiti toliau, jis "apsidžiaugė", kad kažkieno "rezervacijos" atšauktos. Vėliau, atsidūrusi viešbuty ir jame pagyvenusi keletą dienų, tiek Muenchene, tiek Salzburge, pastebėjau, kad buvo daugybė neužimtų kambarių. Kelionių biurai, darydami užsakymus, gauna tam tikrą procentą nuo užsakymų sumos. Todėl jie visada pabrėžia, kad sezono metu keliaują turistai turi vargo su viešbučiais. Mano manymu, joks turistas jokio sezono metu nelieka be pastogės ... Tai aš patyriau paties sezono įkaršty, keliaudama be jokių rezervacijų.

Šių kelionių aprašytoja pakeliui į Salzburgą traukiny užkandžiauja.

Europos viešbučiai man padarė nepaprastai gerą įspūdį jau vien dėl to, kad kambariai savo baldais ir apstatymu dienos metu gali eiti svečių kambario pareigas, o vonios kambariai su nedideliu prieangiu yra patogūs, diskretiški ir atskirti. Legendinės vandentiekio problemos neegzistuoja, ir savo patogumais kai kurie Europos viešbučiai pralenkia Ameriką.

Mano bičiulis, pasitenkinęs kambariu senesniame pastate, po kelių valandų prisistatė, kviesdamas ieškoti restorano, kuriame galėtume gauti gerą austrišką vakarienę ir planuoti rytojaus dienos ekskursijas.

Buvom kiek nutolę nuo miesto centro, tai judėjimas nebuvo didelis. Vakaras buvo šiltas ir giedras. Paėję apie vieną kvartalą, pastebėjom tam pačiam viešbučiui priklausantį restoraną, kurio lange buvo išstatytas valgių sąrašas. Nespėjusi išalkti po puikių pietų traukiny, aš niekuo nesižavėjau, tuo labiau, kad valgiai buvo pritaikyti daugiau turistam, atkeliavusiem iš netolimos centrinės geležinkelio stoties. Tačiau, pastebėjusi tipišką "Linzer Torte", apsisprendžiau įeiti.

Viduje buvo gan šviesu. Restoranas susidarė iš trijų skirtingo dydžio kambarių su didesniais ir mažesniais stalais. Šį kartą susidūrėme su tipiškai austriška problema: nesant vietos prie atskiro stalelio, svečiai sodinami drauge su jau bevalgančiais. Mudu pasodino jaukiame kampe prie didoko stalo, kurio viename gale sėdėjo dvi vietinės moterys, gėrė vyną ir karštai ginčijosi apie intymius šeimyninius reikalus. Aš užsisakiau lengvo vyno su šalta užkanda, o mano bičiulis, pagautas neįprastos atmosferos, apsistojo ties kavos puoduku ir gabalėliu torto.

Grįždami sustojom viešbučio raštinėj su tikslu gauti informacijos apie Salzburgo miesto keliones. Pasirinkimas buvo didelis. Nutarėm kitą rytą turistiniu autobusu vykti į Salzkammergut, apie 40 km į rytus nuo Salzburgo. Salzkammergut pasižymi savo nepaprastu grožiu: tarp kalnų tyvuliuojančiais ežerais, istorinėmis vietovėmis, Trauno vingiuota upe.

Rytą tuoj po pusryčių prisistatėm į nurodytą vietą ties viešbučio įėjimu. Būrelis nekantraujančių turistų stoviniavo, apsikrovę foto aparatais ir net garsinėmis kameromis. Pastebėjom tipišką Amerikos turistų porą. Aukštas, pagyvenęs vyriškis laikė sunkoką, komplikuotą aparatą, o jo kiek persidabinusi ponia, su auskarais ir daugybe žiedų, apsirengusi ryškiai raudonu kostiumu, planavo gidui klausimus. Nutarę, kad geriau stebėti tokius turistus iš tolo, mano bičiulis ir aš apsisprendėm kalbėti tarp savęs tik lietuviškai, o reikalui esant, aš kalbėčiau vokiškai, kad tuo būdu negalima būtų nustatyti mūsų kilmės. Ir tai padarėm ne be reikalo, nes mūsų Amerikos bendrapiliečiai pasireiškė visos kelionės metu nepaprasta arogancija ir nemandagumu.

Pagaliau pasirodė mūsų autobusas, visais atžvilgiais patogus ir švarus, su puikiai veikiančia oro šaldymo sistema, ventiliacija rūkalų dūmam ištraukti ir gerais garsiakalbiais. Mūsų vadovas, patikrinęs bilietus, prisistatė kaip Salzburgo universiteto paskutinio kurso studentas, vasaros atostogų metu dirbantis turistų agentūroj kaip gidas. Jis laisvai ir nepaprastai puikiai, šalia gimtos vokiečių kalbos, kalbėjo angliškai ir prancūziškai. Vengdamas vidurmiesčio judėjimo, mūsų šoferis suko šalutinėmis gatvėmis ir pagaliau išvažiavo į puikią autostradą. Po keleto kilometrų atsidūrėm ežerų krašte. Lyg milžiniškos akys, jie savo tamsiame vandeny atspindėjo juos supančių Alpių kontūrus.

Vos pajudėjus, mūsų bendraminčių pora prisistatė prie gido ir pareikalavo, kad jis į jų aparatūrą įkalbėtų kelionės tikslą, laiką, geografinę padėtį ir t.t. Jaunuolis maloniai sutiko, nors turėjo pertraukti savo įdomų pokalbį apie krašto istoriją ir įžymybes. Toji porelė visą laiką teikė gidui nemalonius klausimus: "Ar jūsų geriamas vanduo tinka žmonėm? Kiek čia visi uždirba, kad turi tiek daūg automobilių? Ar yra kanalizacija ir karštas vanduo?" Jaunuolis į jų klausimus atsakinėjo mandagiai ir santūriai, nors, paklaustas apie austrų jausmus amerikiečių atžvilgiu, jis diplomatiškai nutylėjo, aiškindamas apie ežerų vandens ypatybes, jų gilumą, kritulius, Alpių įtaką slėnio gyventojam ir t.t.

Pagaliau atsidūrėm kelio posūky, iš kurio galėjom gėrėtis nuostabiu reginiu. Mūsų amerikiečiai skubiai nustatė kamerą į ežerą, ties ja pastatė mūsų vargšą gidą ir liepė jam aprašinėti vaizdą, tai jis atliko nuostabiai gerai, nors ir nenoriai. O prancūziškai kalbą turistai ir vokiečiai tuo metu liko vieni.

Negaliu užmiršti tos panoramos, kurią, kiek akis užmato, išbaigia piramidžių siluetais Alpių snieguotos viršūnės. Jų papėdėj vingiuoja upės formos ežeras su pusiasaliais, kuriuos dabina sniego baltumo pastatai su raudonais stogais, bažnyčių ir rotušių bokštais. Kaip Sekminių vainikas, žaliuoja ir žydi iš tolo neatpažįstami medžiai.

Pajudam toliau ir pagaliau sustojam Mondsee miestelio aikštėj. Tai Mozarto motinos gimtasis miestelis. Austrai didžiuojasi Mozartu ir jį savinasi, nesutikdami, kad Mozartas laikomas vienu iš didžiųjų vokiečių kompozitorių. Aikštės centre sena, romaniško stiliaus Dievo Motinos bažnyčia su gotikos stiliaus priemaiša. Visuose aikštės kraštuose stovi daugybė automobilių.

Pastebiu, kad austrai savo automobilius labai myli. Daugiausia nedideli, vietinės ar prancūziškos gamybos nauji modeliai. Tačiau iš vidaus jie visi "suasmeninti". Čia guli siuvinėtos pagalvėlės, originalūs sėdynių apvalkalai, įvairūs spalvoti maišeliai šiukšlėm ir nuorūkom.

(Bus daugiau)

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Lietuvos spaudoje paminėta muziko **Klemenso Griauzdės 75-erių metų amžiaus sukaktis.** Gimęs 1905 birželio 1 Rygoje. 1926-28 mokėsi Kauno muzikos mokykloje, 1941 Kauno konservatorijoje baigė kompozicijos klasę, 1949 eksternu toje pat konservatorijoje išlaikė dirigavimo egzaminus. Muzikos dalykus dėstė įvairiose mokyklose, vadovavo chorams. Kelerius metus vadovavo Kauno universiteto studentų chorui. Nuo 1946 iki 1950 buvo Klaipėdos muzikinio teatro meno vadovas ir dirigentas. Nuo 1950 yra Klaipėdos muzikos mokyklos dėstytojas. Yra sukūręs kūrinių simfoniniam orkestrui, fortepionui, taip pat solo ir choro dainų, pritaikęs muziką dramos veikalams.

— Birželio 6 60 metų amžiaus sulaukė **literatūros vertėja Ona Doveikienė-Katinskaitė.** Gimusi 1920 Maskvoje. 1946 baigė Vilniaus universitetą, 1946-1950 Vilniaus universitete dėstė prancūzų ir kitų Vak. Europos tautų literatūrą. Yra išvertusi į lietuvių k. A. Diuma, P. Merimė, Stendalio kūrinių. Vertė ir marksistinės filosofijos knygų.

— Birželio 1 **70 metų amžiaus sukako dail. Vytautui Jurkūnui.** Tai sukakčiai paminėti Vilniaus dailės parodų rūmuose atidaryta jo kūrinių paroda. V. Jurkūnas yra gimęs 1910 Vindeikių k., Širvintų vls. 1929-1935 Kauno meno mokykloje studijavo grafiką. Antrojo pasaulinio karo metu buvo pasitraukęs į Rusiją. Kūrė labai daug sovietine-propagandine tematika. Vertingiausi jo darbai yra lietuviškų knygų iliustracijos: K. Donelaičio "Metai", D. Poškos "Mužikas", Žemaitės, Lazdynų Pelėdos, P. Cvirkos raštai. Iliustracijos — lino ir medžio raižiniai.

— **Sovietų Sąjungos valstybinėms premijoms gauti kandidatais pasiūlyti ir trys lietuviai:** kino filmų režisierius ir scenarijų autorius *Vytautas Žalakevičius*, kino aktorius *R. Adomaitis* ir dailininkas *Augustinas Savickas.*

— Pavergtoje Lietuvoje nėra jokių privačių (ne valstybinių) organizacijų. Tik propagandos sumetimais kartais kai kurie sambūriai pavadinami savanoriškais. Savanorišką vardą yra gavusi ir **"Knygos bičiulių draugija".** Vilniaus meno darbuotojų rūmuose gegužės 21 toji draugija turėjo savo plenumą. Jame dalyvavo miestų ir rajonų tos draugijos pirmininkai ir atsakingieji sekretoriai. Svarbiausias svarstybos dalykas buvo *politinės literatūros platinimas* ir įsigijimas, taip pat mokyklinių vadovėlių fondų klausimas. Suvažiavimui rūpėjo ir *moksleivių skaityba* (suprantama, komunistiškai indoktrinuojanti skaityba). Pranešėjai teigė, kad moksleiviai sėkmingiausiai įsisavina bibliografijos pagrindus Varėnos, Kauno, Rokiškio, Panevėžio, Vilniaus ir Alytaus rajonuose. Kad politinės-propagandinės literatūros skaityba laikoma labai svarbiu dalyku, matyti ir iš to, kad "Knygos bičiulių" suvažiavime dalyvavo net du maskviniai politrukai.

— Gegužės 27 Vilniaus meno darbuotojų rūmuose buvo **iškilmingai paminėta rašytojo Vytauto Petkevičiaus 50 metų amžiaus sukaktis.** Gimęs 1930 gegužės 28 Kaune, aukštesniuosius mokslus ėjęs Maskvoje. Jo kūryboje gana ryški partinė ideologija. Iš viso rašytojas yra parašęs 21 knygą, tarp kurių partinės kritikos geriausiai buvo vertinami romanai "Priemiesčio žmonės" (1959), "Apie duoną, meilę ir šautuvą" ir naujausias romanas "Grupė draugų" (1980). V. Petkevičius yra parašęs kelias knygas vaikams ("Molio Motiejus — žmonių karalius", "Didysis medžiotojas Mikas Pupkus", "Gilės nuotykiai Ydų šalyje", "Sieksnis Srindžio vaikas", "Kodelčius" ir kt.). Apie jo kūrybą kalbėjo kritikai St. Lipeikis ir J. Linkevičius, kom. partijos kultūros skyriaus vedėjas S. Šimkus, Rašytojų sąjungos pirmininko pavaduotojas V. Bubnys. Sukakties proga V. Petkevičiui suteiktas nusipelniusio Lietuvos kultūros veikėjo vardas.

— Lietuvos pavergimo keturiasdešimtmečiui paminėti Literatūros ir meno savaitraštis pradėjo spausdinti seriją publicistinių straipsnių apie "Tarybų" Lietuvos kultūrinius laimėjimus. Nr. 22 išspausdintas St. Kašausko straipsnelis apie teatrą. Nors ir minimi senieji lietuvių teatro režisieriai A. Sutkus, J. Vaičkus, B. Dauguvietis, A. Oleka-Žilinskas, R. Juknevičius, J. Miltinis, bet ir čia pabrėžiama rusų teatro įtaka, nes "jie visi brendę realistinio rusų meno įtakoje". Tačiau Lietuvos teatras suklestėjęs tik po 1952 m., kai į Lietuvą atvažiavo pirmoji lietuvių aktorių grupė, baigusi A. Lunačiarskio teatro meno institutą, kai 1953 Vilniaus akademiniame teatre buvusi pastatyta pirmoji tarybinė lietuviška A. Račiūno opera "Marytė" ir pirmasis tarybinis J. Juzeliūno baletas "Ant marių kranto". Tik tarybiniais metais išaugę nauji talentingi režisieriai: H. Vancevičius, P. Gaidys, A. Ragauskaitė, I. Petrovas, D. Tamulevičiūtė, J. Vaitkus ir kt. Sąjunginis garbės vardas suteiktas 11-ai Lietuvos teatralų, o Lietuvos nusipelniusiais artistais pavadinti net 139 teatralai, 39-iems suteiktas liaudies artisto vardas. Iš straipsnio susidaro vaizdas, kad nepriklausomybės laikais lietuviško teatro lyg nebūtų. Tai aiški tendencija nutylėti kultūrinę Lietuvos praeitį, o didžiuotis tik okupaciniu sovietiniu laikotarpiu.

— Balandžio 10 Vilniuje mirė **muzikas Valerijonas Dzevočka.** Buvo gimęs 1910 Kybartuose, pučiamųjų orkestro dirigento šeimoje. 1938 Kauno konservatorijoje baigė fagoto klasę ir buvo priimtas į Lietuvos radijo simfoninį orkestrą. Nuo 1944 iki mirties muzikos dalykus dėstė Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje. Dėstė fagotą, instrumentuotę ir ypač akordeoną. Nekrologe rašoma, kad jis paruošė per 50 gerų akordeonistų. Buvo suorganizavęs ir kaimo kapelą, kuri koncertavo įvairiose Lietuvos vietose. Liaudiškos muzikos įgrojo į plokšteles.

— Pavergtoje Lietuvoje įtemptai ruošiamasi dainų šventei, įvyksiančiai Vilniuje liepos mėnesį. Parengiamosios dainų ir šokių šventės gegužės pabaigoje buvo Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Jurbarke, Panevėžyje, Trakuose. Rašoma, kad didžiosios dainų šventės programą Vilniuje atliks 35,000 dainininkų ir šokėjų. Blogiausia, kad šventė tempiama ant partinio kurpalio (tai būsiąs 40 metų "tarybinės Lietuvos atkūrimo" paminėjimas).

Pr. N.

NEPAPRASTA KONFERENCIJA

(atkelta iš 3 psl.)

pradžia buvo apie 1960. Tai buvo lyg ankstesnės dekados tęsinys. Sovietiškai auklėto jaunimo tarpe prasidėjo tautiškumo atgimimas, pasididžiavimas, kad visi sovietų laikais pasireiškę ekonominiai bei kultūriniai laimėjimai buvo atsiekti ne "broliškų" tautų bei komunistinės sistemos pagalba, o dėka lietuvių talento ir darbštumo. Oficialiem asmenim rūpinantis, pradėta restauruoti senosios pilys ir kiti istoriniai paminklai. Dėl to užsirūstino Kruščiovas ir minėtus darbus pradėjo stabdyti.

Nuo 1969 prasidėjo naujas ir labai skirtingas rezistencijos lailaikotarpis, kuris tęsiasi iki šių dienų. Jame reiškiasi atkaklus religinių teisių gynimas. Prie lietuvių rezistentų prisijungė rusų ir kitų tautų liberalai. Tokiu būdu lietuvių katalikų kova už religijos laisvę bei teises išsiplėtė į kovą už žmogaus demokratines teises. Prelegentas pabrėžė, kad šis periodas 1972 pagimdė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikas, kurias vėliau pasekė eilė kitokių pogrindžio leidinių. Paskaitininkas paminėjo, kad Kronikos dažnai prie gėdos stulpo riša aktyviuosius ateistus.

Šiame laikotarpy reiškiasi ir peticijų rašymas valdžios organam. 1972 peticija su 17,000 parašų buvo įteikta ir Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui. Pasak kalbėtojo, šiuo metu peticijas pasirašo jau 150,000 asmenų.

Šiame laikotarpy į paviršių pradėjo iškilti ir grynai tautinė rezistencija. Ji savo kulminacijos tašką pasiekė 1972 Romo Kalantos susideginimu ir jaunimo demonstracijomis Kaune. Po jų buvo Eucharistijos bičiulių sąjūdis, Šiluvos masinis lankymas, kryžiaus nešimo demonstracijos, sportinėse varžybose tautinių nuotaikų pasireiškimas.

Paskutiniame dešimtmety, pagal paskaitininko surinktus duomenis, Lietuvoj įvyko daugiau kaip 10 proc. visų demonstracijų po Sovietų letena esančiose tautose. Gi Lietuvos gyventojų skaičius sudaro tik apie 1 proc. visos Sovietų imperijos žmonių.

Prof. Vardys pabrėžė, kad Lietuvoj katalikų Bažnyčia, kaip tradicinė tautos institucija, sudaro neįkainuojamą ramstį lietuviškumui išlaikyti.

Kalbėtojas paminėjo, kad jei šiuo metu Lietuvoj būtų balsavimai, 95 proc. pasisakytų už atsiskyrimą nuo Rusijos. Tik 5 proc. balsuotų už pasilikimą. Tai valdančioji klika, kuri, netekus privilegijų, nebemokėtų prisitaikyti prie naujo gyvenimo sąlygų.

Baigdamas, prof. Vardys stipriai akcentavo, kad yra labai svarbu išeivijai palaikyti kontaktus su Lietuvos žmonėmis. Tik reikia žiūrėti, kad komunikacija su pavergtais tautiečiais nevestų į Lietuvos okupacijos teisinį pripažinimą ir Lietuvos valstybinio legalinio tęstinumo bet kokį nutraukimą.

Po paskaitos, kurioj mokslininko įžvalgumu buvo išgvildenta mūsų brolių rezistencija 40-ties metų bėgyje, atsirado nemažai klausimų bei papildymų.

Viską išklausius, susidarė vaizdas, kad ir ateity visu nuoširdumu kova bus vedama prieš pavergėją. Išryškėjo ko tėvynėj esantieji lietuviai iš mūsų pageidauja. Buvo konstatuota, kad iki šiol okupuotam kraštui skyrėm per mažai dėmesio bei per menkai juo rūpinomės.

(Bus daugiau)

DIDINGOS GEDULO PAMALDOS CHICAGOS KATEDROJ UŽ LIETUVĄ

JURGIS JANUŠAITIS

Šių metų birželio 15 sukako keturiasdešimt metų, kai komunistinė Rusija ginklu pavergė lietuvių tautą, sužlugdė valstybės nepriklausomybę ir okupacijų metais vykdė žiaurų lietuvių tautos naikinimą, trėmimus, žudymus, įkalinimus koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose. Lietuvių tauta per keturius dešimtmečius sudėjo milžiniškas aukas už savo tautos laisvę, tačiau ji liko atspari ir kovojanti prieš okupantų užmačias.

Šią skaudžią sukaktį laisvajame pasauly gyveną lietuviai mini birželio mėn.

Chicagoj toks minėjimas įvyko birželio 15 Šv. Vardo katedroj 7 val. vak. Į minėjimą gerai organizuotomis transporto priemonėmis iš visų kolonijų suplaukė per du tūkstančius žmonių. Minėjime matėme LB vadovus, organizacijų pirmininkus, daugumos lietuvių parapijų klebonus, visuomenininkus, laikraštininkus, žymiuosius veikėjus ir daug, daug nuoširdžiai tėvynės rūpesčiais besisielojančių tėvynainių.

Šį minėjimą ruošė nuoširdžiai sutardamos net 45 organizacijos, klubai, radijo valandėlės, meno vienetai, vienuolynai, laikraščių redakcijos, fondai ir kit.

Buvo sudarytas iš organizacijų atstovų darbo prezidiumas, kuriam vadovavo LB Vidurio apygardos darbštusis pirmininkas Kazys Laukaitis. Jam talkino Aldona Gasnerienė — skautų atstovė, Mečys Šilkaitis — ateitininkų atstovas, Linas Rimkus — PL Jaunimo sąjungos, Irena Sankus — vyčių, Karolis Milkovaitis — Šaulių Sąjungos, Stasys Žadeikis — Vliko tarnybos narys, Saulius Kuprys — PLB valdybos ir JAV Krašto valdybos, Juozas Šlajus — Brighton Parko LB apylinkės atstovai.

Dar gerokai prieš septintą valandą minia užliejo miesto centre katedros rajoną ir bematant didžioji katedra prisipildė pamaldų dalyvių. Du tūkstančiai su viršum! Dar daug žmonių stovinčių! Katedroj nuostabi tyla. Žmonių veiduose spindi gilus susimąstymas, rimtis, pavergtos tėvynės skausmas ne vienam spaudžia širdį.

Prie didžiojo altoriaus rikiuojasi programoj dalyvaują asmens. Šv. Vardo katedros rektorius prel. Timothy Lyne, pradėdamas pamaldas, pažymėjo, kad ši katedra atvira visom tautybėm ir buvo maloniai nustebintas, matydamas tiek daug lietuvių, besisielojančių savos tėvynės reikalais.

Prel. D. Mozeris, Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapijos klebonas, pasveikinęs gausiai susirinkusius pamaldų dalyvius, primindamas šių maldų reikšmę ir prasmę, perdavė linkėjimus Illinojaus gubernatoriaus Thompson, sen. Percy, kongr. Derwinski ir Illinois senatoriaus F. Savicko, kurie linkėjo Lietuvai atgauti laisvę. Čia pamaldų dalyviai buvo nustebinti, nes į šias gedulo pamaldas nesiteikė atsilankyti nei kardinolas J. Cody, nei spauda, nei TV atstovai nei vadinamieji politikai, nors rengėjai juos visus maloniai kvietė pamaldose dalyvauti. Tai dar vienas įrodymas, kad laisvės kovą vesti turime suglaudintomis gretomis mes patys.

Kun. J. Kuzinskas perdavė kardinolo J. Cody sveikinimus.

Po prelato D. Mozerio žodžio, Gimimo Šv. M. Marijos lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Lino, vargonais palydint A. Kaminskui, talkinant K. Skaisgiriui, įspūdingai giedojo A. Vanagaičio Nuliūdo kapais.

Lėtų žingsniu, gedulo drabužiu dėvinti, prie mikrofono priėjo Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė. Žodis išmąstytas, trumpas. Kalbėtoja priminė Sovietų Sąjungos brutalumą, sulaužytas sutartis, jų vykdomą genocidą, lietuvių tautos atsparumą.

Jos giliai prasmingą kalbą choras palydėjo Č. Sasnausko Apsaugok, Aukščiausias.

Ištraukas iš Šv. Rašto skaitė Šv. Antano lietuvių parapijos klebonas J. Stankevičius ir Lietuvių evangelikų reformatų bažnyčios atstovas kun. P. Dilys.

Choras atliko J. Dambrausko Populе Meus.

Inž. Valdas Adamkus tarė kiek ilgesnį žodį. Jis sugrįžo į praeitį, istorijos tėkmę, kurioj Lietuva amžiais kovojo už savo laisvę. Tačiau ji amžių sąvartoje daug kartų klupo ir kėlėsi laisvajam gyvenimui. Lietuva, klestėjusi gražia pažanga vos 22 metus, vėl buvo okupuota, okupacija tęsiasi keturiasdešimtį metų. Per tą laikotarpį lietuvių tauta pakėlė sunkius smūgius, tačiau krauju aplaistytoj tėvynės žemėj augo ir brendo jaunos, naujos lietuvių kartos, kurios savoj žemėj išvystė nuostabiai aštrią kovą prieš okupantą ir niekada nekapituliavo, bet su viltimi tvirtai kovoja, kad Lietuvai vėl nušvis laisvės rytas. Ir šios gedulo pamaldos už Lietuvą tesuteikia naujo ryžto, tesuglaudina gretas ateities darbams. Valdas Adamkus kalbėjo giliu įsijautimu, ramiai ir prasmingomis mintimis.

Kalbą aplydėjo choras, atlikdamas Juozo Strolios (žodžiai P. Jurkaus), Parveski, Viešpatie. Solo partiją drauge su choru įspūdingai atliko solistas Jonas Vaznelis.

Šv. Kazimiero seselių generalinė sekretorė, seselė M. Agnesine, SSC, Ph.D., giliu įsijautimu, anglų kalba, skaitė iš LKBK Nijolės Sadūnaitės teisme pasakytą gynimosi kalbą.

Jos skaitymė palydėjo vyrų choras, pagiedodamas Jesus Dulcis.

Lietuvių Religinės Šalpos direktorius kun. Kazimieras Pugevičius pasakė pamokslą angliškai, pažymėdamas, kad kovojanti lietuvių tauta pogrindy leidžia įvairius leidinius ir laisvąjį pasaulį jau pasiekė LKBK 42 Nr., Aušra ir kiti leidiniai. Paryškino Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių — Latvijos, Estijos tragišką likimą. Iškėlė tų kraštų pasiektus laimėjimus nepriklausomybės metuose kultūrinėj, ekonominėj, politinėj, meno ir mokslo srityse. Suminėjo nukankintus Lietuvos vyskupus bei laisvės kovų aukas.

Širdį suspaudė G. Verdi, Libera me, Domine, kurį taip subtiliai ir giliu įsijautimu atliko op. solistė Danutė Stankaitytė.

Šv. M. Marijos Gimimo lietuvių parapijos klebonas kun. Antanas Zakarauskas sukalbėjo prasmingą, specialiai tai progai parašytą, Tikinčiųjų maldą — Litaniją už Lietuvą, kurioje prašoma Viešpaties palaimos kovojančiai lietuvių tautai, jos jaunimui, vadam ir visiem, besidarbuojantiem už Lietuvos laisvę. Į maldą su atsakymais įsijungė visi katedroj dalyvavę.

Litaniją baigus, nuostabiai iškilmingai, drauge ir graudžiai skambėjo choro giedama J. Dambrausko Malda už tėvynę.

Gedulo pamaldom artėjant į pabaigą, prie mikrofono priartėjo porelė jaunuolių. Tai neseniai iš okup. Lietuvos atvykusi Danutė Juodvalkytė ir 12 metų Kęstutis Laukaitis iš Lemonto. Abu su tautiniais drabužiais. Momentas jaudinantis. Jaunimas prabilo už pavergtą Lietuvą. Danutė ramiai skaitė paskutinę maldą už tėvynę, paimtą iš LKB Kronikos 4 Nr. Teatneša ši sunki dalia ne pražūtį, o tautos prisikėlimą . . . skambėjo jaunos mergaitės žodžiai . . .

Jaunųjų maldos žodžius palydėjo choras ir solistai Danutė Stankaitytė ir Jonas Vaznelis, giedodami Juliaus Siniaus (Fausto Kiršos žodžiai) Skausmo kryžkelėje.

Pabaigoj vysk. Vincentas Brizgys, po trumpos maldos, suteikė palaiminimą. Choras, solistai ir pamaldų dalyviai sugiedojo Marija, Marija, kurios žodžiai nuostabiai gražiai aidėjo katedroj, lyg skelbdami pasauliui lietuvių tautos didįjį pagalbos šauksmą.

Po šios giesmės didingai sugaudė vargonai. Solistai, choras ir visi dalyviai su dideliu dvasios pakilimu sugiedojo Lietuvos himną. Daugelio veidus suvilgė ašaros. Daug kam užlūžo balsas. Širdy skausmas, tėvynės ilgesys, naujas ryžtas ir toliau nepalaužiamu tikėjimu dirbti mūsų pavergtos tėvynės šviesesnei ateičiai.

Puikūs kalbėtojai, šaunusis choras ir solistai, gražios, gilios prasmės maldos davė tikrai didingą, neužmirštamą pavergtos tėvynės kančios kelio minėjimą. Padėka priklauso visom patriotinėm organizacijom, kurios jungėsi į šį didingą minėjimą, padėka ir darbščiajam minėjimo komitetui už rūpestį, darbą ir gerą organizaciją minėjimą pravedant. Minėjimas originalus, tesitęsęs apie 1 val. 45 min. Jis lieka gražiu pavyzdžiu, kaip reikia bendrai dirbti siekiant to paties tikslo — laisvės Lietuvai.

Pamaldos už Lietuvą Šv. Vardo katedroje Chicagoje. I-oje eilėje sėdi iš k. Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė, PLB pirmininkas inž. V. Kamantas, A. Kamantienė, kun. Jonas Borevičius, SJ.

Chicagos Šv. Vardo katedroje birželio 15 per iškilmingas pamaldas jaunimas kalba maldą už Lietuvą. Danutė Juodvalkytė atstovauja pavergtos Lietuvos jaunimui ir Kęstutis Laukaitis — pasaulio lietuvių jaunimui. Nuotr. Jono Kuprio

KELIOS SAVAITĖS LITUANISTIKAI

Nuo 1974 m. kiekvieną vasarą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių centras rengia lituanistikos seminarus jaunimui. Mintis seminarus rengti iškilo 1973 mokytojų studijų savaitėje, Dainavoje, kuomet būrys jaunimo susirinko šiaip sau linksmai praleisti vakarą. Ilgainiui išsivystė pokalbis apie latvių rengiamus vasarinius kursus, kuriuose buvo dėstoma latvių kalba, literatūra ir pan. Prieita išvados, kad ir lietuviam būtina ruošti tokius kursus. Taip užsimezgus seminarų minčiai, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių centras, kuriam tuo metu vadovavo Jūratė Jasaitytė, apsėmė ruošos darbais ir kitą vasarą buvo surengtas pirmasis lituanistikos seminaras jaunimui.

Lituanistikos seminaras jaunimui

Šiemet rengiamas jau septintasis seminaras. Jis įvyks rugpiūčio 3-17 amerikiečių jėzuitų vadovaujamuose rekolekcijų namuose "Loyola of the Lakes", netoli Akrono, Ohio valstijoje. Programa padalinta į tris dalis: lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos.

Lietuvių kalbos kursus dėstys dr. Antanas Klimas (kirčiavimą ir tarimo pratybas), kun. Juozas Vaišnys (rašybą ir skyrybą bei kalbos kultūrą) ir dr. Violeta Kelertienė (vertimų mokslą). Taip pat planuojamas kalbos kursas, kuriame bus pakartojami kalbos pagrindai, gramatika.

Literatūros dalykus dėstys dr. Ilona Maziliauskienė (lietuvių novelę) ir dr. Rimvydas Šilbajoris (literatūros nagrinėjimą).

Istorijos dalies paskaitų ciklus skaitys dr. Juozas Jakštas (apie Lietuvos kunigaikštystės kūrimąsi), dr. Tomas Remeikis (apie pokario ginkluotą rezistenciją), dr. Romas Misiūnas (apie tautinį atgimimą) ir dr. Benediktas Mačiuika (apie 20 a. Lietuvą).

Naujas bandymas: lietuvių kultūros seminaras anglų kalba

Taip pat šiemet pirmą kartą rengiamas lietuvių kultūros seminaras anglų kalba. Šis seminaras įvyks liepos 27-rugpiūčio 1 toje pačioje vietoje, kur vyks lituanistikos seminaras. Seminaro programa taikoma nelietuviškai kalbantiem asmenim, kurie domisi lietuvių kultūra, istorija ir pan.

Lietuvių kultūros seminare paskaitas skaitys dr. William Schmalstieg (apie lietuvių kalbos istoriją), dr. Alfred Senn (apie 20 a. Lietuvos istoriją), dr. John Cadzow (apie lietuvių istoriją Amerikoje), Elena Bradūnaitė (apie lietuvių tautosaką, mitologiją ir pan.) ir kun. Kazimieras Pugevičius (apie šiuolaikinius įvykius Lietuvoje).

Kursantų mokestis lituanistikos seminarui jaunimui yra 150 JAV dol., o lietuvių kultūros seminarui anglų kalba — 80 JAV dol. Norį registruotis ar gauti daugiau informacijos, gali kreiptis: PLJS Ryšių centras, Attn.: Mindaugas Pleškys, 5620 S. Claremont, Chicago, IL 60629.

TRADICINĖ LIETUVIŲ SUSITIKIMO ŠVENTĖ — PIKNIKAS

NAUJO VIENUOLYNO KERTINIO AKMENS ŠVENTINIMAS

Liepos 27 dieną, Putnam, Connecticut

11:00 val. KONCELEBRUOTOS ŠV. MIŠIOS
12:00 val. PIETŪS
2:30 val. KERTINIO AKMENS ŠVENTINIMAS ŠVENTINA VYSKUPAS DANIEL P. REILLY
3:30 Val. NERINGOS STOVYKLOS MERGAIČIŲ PROGRAMA

NEKALTAI PRADĖTOSIOS MARIJOS SESERYS IR RĖMĖJAI KVIEČIA VISUS LIETUVIUS ATVYKTI Į ŠIĄ NEPAPRASTĄ IŠKILMĘ

Lietuviška knyga yra gražiausias namų papuošalas ir didžiausias turtas.

DVI NAUJOS PLOKŠTELĖS

VALIO JAUNYSTEI, Los Angeles L.B. Jaunimo ansamblio "Spindulys" choro įdainuota 11 lietuviškų dainų.

LIKSVEIKAS, Raisa Urbonienė dainuoja B. Gorbulskio 16 lengvos muzikos dainų.

Abi plokštelės po 8 dol. Persiuntimui pridedama 1 dol. Geriausios Darbininko adm. 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

IŠ VISUR

— **Vysk. Liudas Povilonis** birželio 1 Kauno arkikatedroj suteikė kunigystės šventimus septyniem dijakonam. Tą pačią dieną Panevėžio katedroj vysk. Romualdas Krikščiūnas kunigu įšventino vieną dijakoną. Kiti du Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai kunigystės šventimus gaus teinantį rudenį.

— **Chicagos kardinolas John Cody** Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai per vysk. Vincentą Brizgį įteikė specialią 1000 dol. auką linkėdamas ištvermės ginant tikėjimą ir padedant persekiojamiem žmonėm pavergtoj Lietuvoj.

— "**Opera News**" žurnale paskelbti septyni atsižymėję solistai, jų tarpe ir Lilija Šukytė, gavusi Kammersaenger titulą iš Bavarijos valstijos operos.

— **Onos Mikulskienės** kanklių muzikos studijos mokinių koncertas įvyko birželio 8 Lietuvių Namuose, Clevelande. Pasirodė visos kanklių studijos mokinės: Aida, Rama ir Vija Bublytės, Viktorija Burdett, Julija, Lilė ir Nida Gelažytės, Kristina Kampe, Kristina Kasiulaitytė ir Ina Šilgalytė. Studija veikia jau 15 metų. Iš viso ją yra lankę 54 mokiniai, o baigimo diplomus gavę 20 mokinių.

— **Melbourno lietuviai** birželio 22 suruošė Lietuvos okupacijos 40 metų sukakties minėjimą. Buvo pamaldos, kurių metu mišių skaitymus atliko Simas Kudirka. Po pamaldų buvo minėjimas salėj su kalbomis ir menine dalimi.

— **Kun. Albinas Stalioraitis**, neseniai Romoj turėjęs apendicito operaciją, baigia sveikti ir ruošiasi kelionei į Torontą, kur žada dirbti Lietuvių Kankinių parapijoj.

— **Nerijos vokalinio ansamblio** išvykai į Pietų Ameriką paremti JAV LB Krašto valdyba paskyrė PLB valdybai 2000 dol.

— **Australijos Lietuvių Bendruomenė** ruošiasi paminėti savo veiklos trisdešimtmetį. Šia proga PLB valdyba nutarė visą "Pasaulio Lietuvio" rugsėjo numerį paskirti Australijai. ALB apylinkių ir seniūnijų istorinę medžiagą sutiko surinkti ir paruošti spaudai Viktoras Baltutis.

— **Kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko** kūrinių koncertas ruošiamas spalio 25 Marijos aukštesniosios mokyklos salėj, Chicagoj. Koncertą rengia Lietuvių Fondas.

— **Australijos Lietuvių Fondas** parėmė lietuvius sportininkus, paskirdamas 750 dolerių leidiniui "Lietuviai sportininkai Australijoj" išleisti. Redaguoja sporto veteranas Leonas Baltrūnas. Sporto sąjungai pirmininkauja J. Ionavičius.

— **Dramaturgas Anatolijus Kairys** dalyvaus Lietuvių Fronto Bičiulių stovykloj meno vakare, kuris įvyks stovyklą uždarant rugpiūčio 16.

— **Birutė M. F. Galdikas**, profesoriaujanti New Mexico universitete, yra pagarsėjusi orangutangų gyvenimo Borneo saloj, Indonezijoj, tyrinėjimais. Daugelyje miestų ji yra skaičiusi paskaitas, iliustruotas skaidrėmis. Žurnalas "National Geographic" 1980 birželio numery išspausdino jos straipsnį "Living With The Great Orange Apes", iliustruotą puikiomis spalvotomis nuotraukomis, padarytomis jos vyro Rod Brindamour.

— **Omahos arkivyskupijos laikraštis** "The Catholic Voice" birželio 13 išspausdino porą straipsnių apie Lietuvą. Vienam primenama maldos diena už Lietuvą, o kitame aprašoma Lietuvos tragedija, prasidėjusi prieš 40 metų.

VAINIKŲ DIENOS NUOTAIKOJE

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Paskutinis gegužės savaitgalis Amerikoj skiriamas Vainikų dienai, žuvusių karių ir mirusių šeimos narių prisiminimui, kapų puošimui ir susikaupimui. Tačiau didelė dauguma šio krašto gyventojų ne visada tai dienai teikia rimtą dėmesį, ir tas ilgas savaitgalis tampa pramogų, iškylų ir gegužinių grandim. Ne visada ir aš pati vertinau tos dienos rimtį, vis dar gyvendama lietuviškoj Vėlinių tradicijoj ir negalėdama priprasti prie kapų puošimo gegužės žydėjimo metu.

Clevelando skautininkės jau ilgą eilę metų Vainikų dienos proga lietuviškomis vėliavėlėmis padabina visus mirusių lietuvių kapus pagal gal tikslius Jaokubauskų laidotuvių namų paruoštus planus ir sąrašus. Tą dieną kai kurios mūsų organizacijos ruošia išvyką į kapines, deda vainiką prie a.a. Antano Smetonos ir Sofijos Smetonienės mauzoliejaus kriptos, dalyvauja pamaldose.

Nepaprasto gegužės dienos grožio paveikta, keliavau šalutiniu keliu į užmiestį, kurio nuostabiai gražūs vaizdai malonūs akiai ir veikia raminamai, bėgant nuo kasdieninio didmiesčio triukšmo. Netikėtai atsidūriau ties didžiulėmis Visų Sielų kapinėmis, kurias teko ne kartą lankyti, lydint į amžino poilsio vietą pažįstamus ir brangius asmenis. Pasukau pro plačius, akmeninius vartus ir ieškojau vietos pasistatyti automobiliui. Jau buvo arti saulėleidžio, ir kapinėse lankytojų nesimatė. Dailiai nupiauta žolė žaliuoja tarp į žemę įsmukusių antkapių, kurie savo forma yra pritaikyti gyvųjų darbininkų patogumui. Beveik prie kiekvieno antkapio matėsi vazonėliai ir šviežios, neseniai nuskintos gėlės.

Visų Sielų kapinės pasižymi savo nepaprastai gražiu gamtovaizdžiu. Tai žalios kalvelės su nesimetriškai augančiais medeliais, išvingiuotais keliais, su aukštu mediniu kryžium pačiame centre šalia įspūdingo mauzoliejaus.

Matau vienišą, jauną mergaitę, sėdinčią atsirėmus į jauną medelį ties naujai supiltu kapu. Kitoj pusėj jaunas vyriškis su didele kaubojiška skrybėle sėdi šalia kito kapo. Lengvas pavasarinis vėjelis žaidžia su vystančiomis gėlėmis ir plevena šimtus vėliavėlių. Man raibsta akys nuo šimtų lietuviškų trispalvių. Jos plevėsuoja ties lietuvių kapais, o jų tiek daug, kad viena kalvelė atrodo kaip ištisas Lietuvos kampelis. Einu, skaitydama pavardes ir datas. Didelė dauguma man pažįstami. Jų čia negaliu nesuminėti vien dėl to, kad jie buvo man artimi. Ir tie, kurių nesuminėjau, neužsigaus, nes mirtis yra atlaidi ir nesmulkmeniška, ne tokia, kaip gyvenimas.

Štai antkapis daktarės Dominikos Kesiūnaitės, su kuria praleidau gražias skautavimo dienas ir kurios asmeniškoj draugystėj išgyvenau ne vieną savo gyvenimo krizę . . .

. . . ir šalia dr. Mykolas Vaitėnas, mano skautiškos stovyklos globėjas, linksmas skautiškų išvykų dalyvis . . .

. . . Julius Smetona, su kuriuo teko ne kartą iki ašarų ginčytis politiniais klausimais ir kuris mokėjo atmintinai dešimtis Mačernio ir Puškino eilėraščių . . .

. . . ir Steponas Nasvytis, kurio oria bičiulyste visada galėjau didžiuotis . . .

. . . ir jo žmona, Juzefa Nasvytienė, mane ne kartą motiniškai barusi, vaišinusi ir mylėjusi . . .

. . . ir pulkininkas Vladas Braziulis, kurio sąmojingi politiniai anekdotai ir lietuvių kalbos kirčiavimo originalios taisyklės dar vis tebeskamba mano ausyse . . .

. . . ir skulptorius Vytautas Raulinaitis, su kuriuo teko praleisti ne vieną vakarą dainuojant ir šokant . . .

. . . ir Feliksas Baranauskas, vienas iš senųjų lietuvių veikėjų, prieš daugelį metų dabar jau seniai sudegusioj lietuvių salėj mane šnekinęs, siūlęs alaus stiklą . . .

. . . ir "senelis" Juozas Sadauskas, kuris norėjo mirti už Lietuvą . . .

. . . ir jaunas Gediminas Eidukaitis, kuriam nebuvo lemta mirti už savo tėvų žemę, bet teko žūti Vietnamo beprasmiškame kare . . .

. . . ir dr. Vladas Ramanauskas, sąmojingas, linksmas, nuoširdus, kadaise mane įtikinėjęs koservatorių idėjomis, pozityvus lietuviškos veiklos rėmėjas . . .

. . . ir inžinierius Edvardas Malcanas, su kuriuo buvo įdomu pasikalbėti bet kokia tema . . .

. . . Antanas Mikoliūnas, šviesus rašto žmogus, vos keletą mėnesių prieš mirtį bandęs perskaityti visas knygas, kuriom neturėjęs laiko . . .

. . . ir mūsų populiarusis vargonininkas ir kompozitorius Pranas Ambrazas, kurio choru ir giesmėmis turėjom džiaugsmo gėrėtis . . . .

. . . ir Stasė Urbonavičienė, kurios visada šypsenos nušviestas veidas sveikino kiekvieną pirkėją jos lietuviškų produktų krautuvėj ir leido kiekvienam pasijusti kaip namie . . .

. . . ir Kazys Budrys, kurio namų vaišingumą ne kartą patyriau . . .

Nežinia, ar nuo vėjo, ar nuo saulės man kaista akys, ir nebegaliu daugiau išskaityti įrašų. Lietuviškos pavardės, kai kurios kiek pakeistos, bet nenustojusios lietuviško skambesio ar šaknies, visos man artimos, mielos. Mirga trispalvės, amžinai paženklindamos savo buvimu tą tikrąjį Lietuvos kampelį šiapus marių, nes niekas taip nepaženklina žemės, kaip mirtis . . .

Pačiame kapinių centre stovi aukštas, stilingas mauzoliejus. Palipu trimis plačiais laiptais ir įeinu į vidų. Tai kryžiaus plano pastatas, kurio trijuose šonuose yra granito sienos su kriptomis ir kukliais užrašais. Kur ne kur prie kriptos matosi prikabinta gėlių. Kairėj pusėj nesunkiai rasti dvi su trispalvėmis atžymėtas kriptas: Antanas Smetona ir Sofija Smetonienė. Apačioj ant grindų padėti du trispalviais kaspinais perrišti vainikai. Užrašas sako, kad tai ramovėnų suvažiavimo ir Clevelando šaulių dovanos. Centrinėj sienoj natūralaus dydžio Kristaus paveikslas — Švenčiausios Jėzaus Širdies niša. Sienoj 36 kriptos, kai kurios dar tuščios, be užrašų. Grindys išklotos kilimais. Nesigirdi žingsnių, ir absoliuti tyla. Sukalbu maldą už mūsų pirmą ir paskutinį nepriklausomos Lietuvos prezidentą ir jo žmoną, su kuria kadaise praleisdavau vakarus bejuokaujant ir besišnekučiuojant . . .

Sėdu atgal — į automobilį ir suku keliu į namus. Šonuose plevėsuoja lietuviškos vėliavėlės. Jų tiek daug . . . Kad jos gyvenime taip efektyviai plevėsuotų, kaip čia, mirusių karalystėj, gal . . . gal . . Mirtis viską sulygina, viską išryškina.

Ir tebūnie visiem, ten gulintiem, lengva Amerikos žemelė.

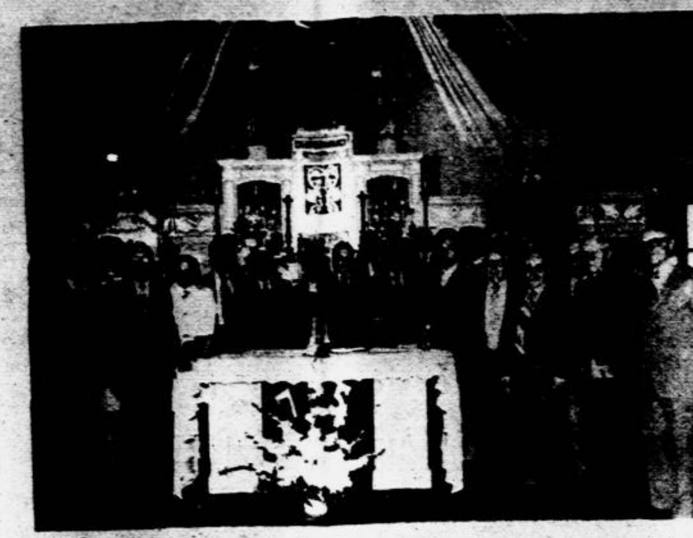

Dabartiniai Rochesterio Šv. Petro ir Povilo draugijos nariai po sukaktuvinių mišių. Septintas iš kairės draugijos pirmininkas Petras Pikūnas. Nuotr. Stasio Ilgūno

ST. PETERSBURG, FLA.

Skaudžiųjų birželio įvykių minėjimas birželio 15 pradėtas pamaldomis 1 val. popiet Šv. Vardo bažnyčioj. Lietuvių klubo užprašytas mišias koncelebravo kun. K. Butkus, OFM, ir kun. J. Gasiūnas. Giedojo mišrus choras, diriguojamas muz. P. Armono. Pamokslą pasakė kun. K. Butkus. Bažnyčioj ir klube Kalantos vardo ir Palangos j. šauliai dalyvavo organizuotai ir su vėliavomis. Lietuvių klube pietų metu minėjimą pradėjo klubo pirm. P. Vasiliauskas. Invokaciją sukalbėjo kun. K. Butkus. Paskaitą skaitė O. Petrikienė. Meninėj daly eilėraščius deklamavo L. Jurgėlaitė ir Ir. Punkrienė, viešnia iš Toronto. Muz. P. Armono diriguojamas mišrus choras sudainavo 4 dainas. Akomponavo Margaret Sullivan. Minėjimui vadovavo S. Vaškys. Baigta Lietuvos himnu.

Lietuvių klubo narių visuotinis susirinkimas įvyko gegužės 10. Dalyvavo 90 narių. Pranešimą apie klubo veiklą padarė pirm. K. Jurgėla. Pristatyta piniginė apyskaita, išklausyta revizijos komisijos pranešimas, pasisakyta klubo reikalais.

Vytautas Augustinas klubui padovanojo Vilniaus universiteto paveikslą, kurio vertė yra 700 dol. Klubo pirm. K. Jurgėla birželio 22, sekmadienį, pietų metu V. Augustinui padėkojo.

Lietuvos vyčių St. Petersburgo kuopos valdybos posėdis įvyko birželio 25 prel. J. Balkūno bute. Vyčių organizacijos seime kuopai atstovaus pirm. inž. A. Mažeika, prel. J. Balkūnas, Victoria Jacobson ir T. Liutkienė.

L.Ž.K.

Duok Darbininką paskaityti savo kaimynui ir paragink užsiprenumeruoti.

ROCHESTER, N.Y.

Graži sukaktis

Šiemet birželio 8 dieną Rochesterio Šv. Petro ir Povilo draugija atšventė septyniasdešimt penkerių metų sukaktį. Tą neeilinę sukaktį jie paminėjo gana kukliai: pradėjo Šv. Jurgio lietuvių parapijoje mišiomis ir baigė broliškos nuotaikos pietumis. Kai permeti akim, ką toji Šv. Petro ir Povilo draugija yra padariusi Rochesterio ir net ne Rochesterio lietuviams, lenda galvon mintis, kad jos sukakties šventė galėjo, o gal ir turėjo, būti atšvęsta daug platesniu mastu. Tiesa, ir dabar mišios buvo aukojamos 11 valandą, kai daugiausia susirenka parapiečių, ir parapijos klebonas kun. Justinas Vaškys, OFM, didesnę dalį pamokslo skyrė sukaktuvininkams, bet būtų buvę gražu, kad po mišių dar visa parapija būtų susirinkusi krūvon ir išklausiusi platesnės Šv. Petro ir Povilo draugystės istorijos, o jų istorija ir įdomi ir gali eiti gražiu pavyzdžiu dabartiniams parapiečiams.

Iš tikrųjų Šv. Petro ir Povilo draugija yra bent penkeriais metais senesnė už pačią parapiją.

Šio amžiaus pradžioje, kai vis daugiau čia pradėjo įsikurti lietuvių, kaimynystėje jau buvo gana stiprios lenkų ir vokiečių katalikų parapijos, į kurias galėjo įsimaišyti ir mūsiškiai, ypač į lenkų, nes lenkai tvirtai tikėjo, kad lietuviai irgi turi būti lenkai. Buvo, žinoma, tokių, kurie tą lenkų "tikėjimą" priėmė, bet buvo ir tokių, kurie "užkietėję" laikėsi savo. Ir išsilaikė.

Draugijos steigėjų gyvųjų tarpe nebėra nė vieno, todėl jau nebeįmanoma sužinoti, iš kokių pasišnekėjimų kilo mintis "uždėti švento Petro ir Povilo lietuvišką broliškos pagalbos draugystę." Įsidėmėkime: ne vien broliškos pagalbos draugystę, bet ypatingą, lietuvišką. Jie net ir organizuoti pradėjo labai apgalvotai. Pirma surinko narius, įsimokėjusius įstojamąjį mokestį, o tik paskum sušaukė pirmąjį susirinkimą. Pirmieji nariai užsirašė 1905 metų balandžio antrą dieną, o pirmas susirinkimas sušauktas tik gegužės 7 dieną, kai jau įstojamąjį mokestį buvo sumokėję 42 asmenys. Tą dieną draugija ir įsteigta. Sutarta kiekvienam nariui, arba teisingiau broliui, mokėti nario mokestį po pusę dolerio į mėnesį, o susirgusiam ar susižeidusiam ir negalinčiam dirbti išmokėti kas savaitę po šešis dolerius. Dabar tas atrodo labai maža, bet tada, kai ne kiekvienas per savaitę teuždirbdavo po penkinę, buvo nemenkos sumos. Daug mokėti, nemaža ir susirgus gauti. Pradžioje, atrodo, toks rūpestis ir tebuvo, tik padėti savįškiui į bėdą patekusiam, bet netrukus atsirado ir kitokių reikalų. Bene pirmutinis reikalas jau anapus piniginės pašalpos buvo pasikvietimas lietuvio kunigo išklausyti velykinės išpažinties. Galima sakyti, kad tas pirmas noras lietuvio kataliko patarnavimo ir buvo paskata turėti savo nuolatinę vietą dvasiniams reikalams, paskata steigti savo parapiją.

Steigiant parapiją Šv. Petro ir Povilo draugija daug prisidėjo ir dar daugiau padėjo. Net ir parapijos žemė buvo užpirkta jų pinigais.

Vėliau vis daugiau atsirado ir grynai tautinių reikalų, pro kuriuos jie tylomis nepraėjo. Ne vien kaip atskiri asmenys, bet ir kaip organizuotas vienetas. Jie pirko ir laisvės bonus, prisidėjo prie Lietuvos universiteto vieno studento stipendijos, tylomis nepraėjo nė pro vieną paramos reikalingą beatsikuriančios Lietuvos reikalą.

Keičiantis socialinėms sąlygoms, kiek pakito ir Šv. Petro ir Povilo draugijos tikslai. Jos nariai tebemoka po pusę dolerio mėnesinio mokesčio, tik sergantiems broliams nebemoka savaitinės šešių ar septynių dolerių pašalpos, nes jie nepalyginamai geriau yra paremiami iš kitų šaltinių. Tik mirties atveju likusiems šeimos nariams dar išmokama vadinama pomirtinė, po pusę dolerio už kiekvieną draugijoje išbūtą mėnesį. Ypač senatvės sulaukusioms našlėms net ir šiais laikais keli šimtai dažnai dar yra gera paspirtis.

Platesniais lietuvybės reikalais rūpintis yra atėjusios naujos kartos lietuvių, tai iš tos srities tuo tarpu yra lyg ir pasitraukę, bet spėju, kad atsiradus tikram reikalui jie dar kaip reikiant sukrustų.

(j.)

DARBININKUI PARĖMĖ AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

26 dol. — H.M. Yantosh, Rahway, N.J.

Po 20 dol. — J. Lugauskas, Brooklyn, N.Y., J. Valys, Hebron, Conn.

Po 12 dol. — E. Laukys, Fort Salonga, N.Y., J. Kundrotas, Bayside, N.Y., M. Manomaitis, Boston, Mass., Z. Žilius, East Windsor, N.J.

10 dol. — dr. R. Čiurlys, Woodhaven, N.Y.

Po 7 dol. — V. Misiūnas, Elizabeth, N.J., P. Šimkus, Quincy, Mass., J. Ozalas, Garwood, N.J., V. Budris, Elizabeth, N. J., J. Kairys, So. Easton, Mass., kun. W. Wolkovich, W. Groton, Mass., A. Keraminas, Commack, N.Y., V. Budininkas, Jamaica, N.Y., T. Lipšys, Hamburg, W. Germany, B. Graužinis, Los Angeles, Calif., B. J. Juodis, Germantown, N.Y., A. Tumas, Newbury Park, Calif., F. Povilaitis, Waterbury, Conn., J. Berzarskis, So. Norwalk, Conn., J. Janušaitis, Port Orange, Fla., V. Kamantauskas, Norwood, Mass., J. Jakubauskas, Juno Beach, Fla., R. Novak, Huntington Park, Calif., S. Remeza, New Rochelle, N.Y., kun. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y., P. Šlapelis, Commack, N.Y., A. Lubus, Seaford, N.Y.

6.50 dol. — D. Bell, So. Yarmouth, Mass.

Po 5 dol. — S. M rtišauskas, Brighton, Mass., S. Vismontaitė, Hartford, Conn., R. Gurinskas, Woodhaven, N.Y., F. Dippel, No. Massapequa, N.Y., J. Spakevičius, Westwood, Mass.

Po 4 dol. — V. Lileika, Groton, Conn., J. Bliznikas, Elizabeth, N.J.

Po 3 dol. — J. Kumpikas, Hollis Hills, N.Y., A. Matjoška, Dorchester, Mass., M. Petrauskienė, Hartford, Conn., dr. P. Jucaitis, Rocky River, Ohio.

Po 2 dol. — J. Starinskas, Belmont, Mass., A. Zenkus, Worcester, Mass., G. Jasinskienė, So. Pasadena, Fla., The Writer's Club Trojan, Inc., Los Angeles, Calif., Z. Gavėnas, E. Hartford, Conn., L. Jankauskaitė, Brooklyn, N.Y., A. Pikutis, Miami, Fla., B. Bušniauskienė, Paterson, N.J., S. Bakutis, St. Petersburg, Fla., S. Dzekčiorius, Amsterdam, N.Y., S. Prakapas, Toronto, Ont., Canada, J. Naujokaitis, Claremont, Calif., J. Rathman, Brooklyn, N.Y., R. Dzek, Bristol, TN, J. Kazakevičius, Maspeth, N.Y., F. Kukauskas, Brockton, Mass., F. Morkus, Dania, Fla., S. Medziūnas, Oak Ridge, N.J., V. Liulevičius, Chicago, Ill., M. Stonis, Maplewood, N.J., J. Binzas, Newark, N.J., K. Dulys, Crowsville, Md., L. Keršulis, Bantam, Conn., J. Rygelis, Kinnelon, N.J., E. Radžius, Blue Bell, Pa., B. Raugas, Delran, N.J., kun. J. Ruokis, Waterbury, Conn., H. Miklas, Great Neck, N.Y., J. Minauskas, Kearny, N.J., V. Baltrušaitis, Hillside, N.J., T. Aleksonis, Braintree, Mass., V. Jasinskas, Woodhaven, N.Y., A. Kuprevičius, Hartford, Conn., J. Kasauskas, Linden, N.J.

Po 1 dol. — A. Kaminskienė, Philadelphia, Pa., Z. Gavelis, So. Boston, Mass., A. Lingaitis, Worcester, Mass., J. Gricius, Pennsauken, N.J.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

BALTIC TOURS

1980 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

LIETUVA IR LENKIJA: 11 dienų — rugsėjo 2-12; spalio 13-23: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 2 dienos, 1 naktis Varšuvoj, 1 naktis Frankfurte $1,049

LIETUVA IR LENKIJA: 12 dienų — rugpiūčio 11-22: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 3 dienos, 2 naktys Varšuvoj, 1 naktis Frankfurte $1,099

LIETUVA IR RUSIJA: 10 dienų — rugsėjo 17-26: 6 dienos, 5 naktys Vilniuje, 2 naktys, 1 diena Maskvoj, 1 naktis Frankfurte .... $1,049.

Kainos bazuojamos pagal išskridimą iš Bostono ir New Yorko. Kaina pakyla skrendant iš kitų miestų.

Rezervacijos ir informacijos reikalais kreipkitės:

BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MA 02168
(617)-969-1190

Daromi giminių iškvietimo dokumentai.

VYTIS

EACH VYTIS PRINT IS MOUNTED ON A MAROON BACKGROUND AND FRAMED WITHIN A 14×18 MATBOARD.

EACH PRINT INCLUDING POSTAGE $12.00

SEND TO :
LITHUANIAN PRINTS, 5222 ARBUTUS AVE.
BALTIMORE, MARYLAND 21227

Name: ______

Address: ______

City: ______ State: ______ Zip: ______

BROCKTON, MASS.

KETURIŲ SESELIŲ AUKSINIS JUBILIEJUS

Jėzaus Nukryžiuotojo ir Sopulingosios Dievo Motinos kongregacijos motiniškame name, Brocktone, birželio 21 vyko keturių seselių vienuolinio gyvenimo auksinis jubiliejaus minėjimo iškilmės.

Prieš 50 metų (1930) keturios lietuvaitės, gimusios Pennsylvanijoj, pasiryžo savo jaunystę ir gyvenimo darbus paaukoti Dievo garbei ir žmonijos gerovei. Jos įstojo į Nukryžiuotojo Jėzaus ir Sopulingosios Dievo Motinos seselių vienuoliją, 1924 įsteigtą Elmhurst, Pa.

Vienuoliškojo gyvenimo auksinio jubiliejaus sulaukė šios aukštuosius mokslus baigusios seselės: kongregacijos viršininkė ses. M. Anunciata Mažeikaitė, ses. Gabrielė Zakarauskaitė, ses. Marija Magdalena Kaditytė, ses. Dolora Kalnoskaitė.

Ne kiekvienas vienuoliniame ar šeimyniniame gyvenime sulaukia auksinio jubiliejaus. Tad ir šia proga buvo didelio džiaugsmo ir Dievui padėkos šventė.

Šventė prasidėjo 11 val. Sopulingosios Dievo Motinos koplyčioj, kuri buvo perpildyta svečiais. Seselių chorui, paruoštam ses. Celestinos, vadovaujant ses. Dovidai, gražiai giedant procesijos himną "Sveika Dievo išrinktoji", į koplyčią suėjo procesija, vedama kun. Richard Crowley. Iškilmingai žengė seselės sukaktuvininkės, kunigai, prelatai ir Brocktono vyskupas Daniel A. Hart.

Iškilmingas padėkos mišias koncelebravo vysk. D. Hart, prel. L. Tulaba, P.A. (Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoj rektorius), kun. Saliamonas Mažeika (jubiliatės ses. Anunciatos brolis) ir dar 20 kunigų: prel. Vytautas Balčiūnas, vienuolyno kapelionas dr. Vacys Širka, Albertas Kontautas, Antanas Baltrušiūnas, Petras Šakalys, Albinas

Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolijos jubiliatės. Iš k. seselė M. Anunciata, seselė M. Magdalena, seselė M. Gabrielė ir seselė M. Dolora.

Janiūnas, Jonas Žuromskis, Paskalis Balkonas, Simonas Saulėnas, Albertas Abračinskas, Jonas Kardiejus, Vincas Valkavičius, Jonas Prūsaitis, Philip Lavin, Peter Martocchio, Richard Crowley, Philip Concoy, Leonard Gownley, Thomas McDonnell ir Paul McDonald.

Mišių metu lekcijas skaitė jubiliatės. Pamokslą angliškai pasakė vysk. D. Hart, o lietuviškai prel. L. Tulaba, P.A. Jis taip pat perskaitė ir popiežiaus Jono Pauliaus II palaiminimą jubiliatėm. Mišių auką atnešė visos keturios jubiliatės.

Po padėkos iškilmingų mišių choras su dalyviais sugiedojo Marija, Marija, ir procesija iš koplyčios išlydėjo laimingas sukaktuvininkes.

Po iškilmių koplyčioj vienuolijos viršininkė ses. Anunciata kvietė svečius į Christo's II svetainę vaišėm. Jose dalyvavo 430 su viršum asmenų. Invokaciją sukalbėjo vysk. D. Hart, programai vadovavo kun. Paskalis Balkonas. Jubiliatės sulaukė daug sveikinimų žodžiu ir raštu. Tarp jų buvo ir prez. Carterio sveikinimas.

Meninei programos daliai vadovavo kun. Vincas Valkavičius, buvęs N. Jėzaus motiniškojo namo ir Šv. Juozapo senelių globos namų kapelionas. Jis pats jautriai pagrojo smuiku ir padainavo solo keletą dainų. Pianu akomponavo Helena Juknevičius.

Solistė Marytė Bizinkauskaitė, akomponuojant tėveliui dr. P. Bizinkauskui, gražiai padainavo ketvertą šaunių dainų. Marytė Bostono konservatorijoj sėkmingai studijuoja dainavimą ir muzikos istoriją, dainuoja Šv. Kazimiero lietuvių parapijos chore, su kuriuo dažnai atlieka solo partijas.

Po programos, vaišėm artėjant prie pabaigos seselė Anunciata Mažeikaitė, kongregacijos viršininkė, visų jubiliačių vardu padėkojo iškilmių rengėjam ir dalyviam už šią neužmirštamą dieną.

E. Ribokienė

WASHINGTON, D.C.

Mokyklos baigimo šventė

Washingtono Kristijono Donelaičio mokykla mokslo metus baigė birželio 1. Baigimo programa vyko latvių namuose, Rockville, Md.

Šiais mokslo metais mokyklą baigė keturi mokiniai: Paulius Mickus, Lina Sakalauskaitė, Rima Barzdukaitė ir Diana Orentaitė.

Pagrindinį sveikinimo žodį tarė Lietuvos atstovas Washingtone dr. Stasys Bačkis, kuris taip pat įteikė abiturientam baigimo pažymėjimus ir dovanas. Washingtono LB apylinkės pirm. Linas Kojelis pasveikino baigusius mokyklą mokinius ir įteikė piniginę dovaną tėvų komitetui. Toliau sveikino tėvų komiteto pirm. Kristina Česonienė ir baigusiem padovanojo po knygą. Mokytojų vardu sveikino aštunto skyriaus istorijos mokytoja Rita Kavolienė. Skautininkė Dalė Lukienė trumpai sveikino abiturientus ir Washingtono skaučių vardu įteikė mokyklai čekį. Pirmo skyriaus ir priešklasio mokiniai abiturientam įteikė savo nupieštus sveikinimas.

Mokyklos vedėja ir pagrindinė aštunto skyriaus mokytoja Angelė Bailey gegužės mėn. susilaukė sūnaus ir mokyklos šventėj negalėjo dalyvauti. Vedėjos visi labai pasigedo, tačiau ją gražiai pavadavo mokytoja Meilė Mickienė, įdomiai pravesdama baigimo programą.

Ne tik abiturientai buvo apdovanoti. Nepamiršti buvo ir mokytojai, kuriem abiturientai įteikė po vieną gėlės žiedą. Tėvų komiteto vardu K. Česonienė mokytojus apdovanojo gėlių krepšeliais. Ypatingas ačiū teko mokytojui Aloyzui Aidžiui, kuris vadovavo šiais mokslo metais pirmą kartą veikiančiai vyresniajai klasei. A. Aidis ne tik įdomiai ir išradingai šiai klasei vadovavo, bet dar šį darbą atliko be mokytojo algos. Mokinė Viktorija Sturmer jam įteikė dovaną vyresniosios klasės vardu. Gėlėmis buvo apdovanota ir Elvyra Vodopalienė, kuri jau keliolikti metai labai įdomiai ir sėkmingai praveda latvių ir lietuvių mokyklų bendrą sporto šventę.

Abiturientų vardu atsisveikinimo žodį tarė Lina Sakalauskaitė. Klasės testamentą perskaitė Paulius Mickus ir taip pat perdavė "mokyklos raktą" septinto skyriaus mokiniui Vytui Petruliui.

Po iškilmingos dalies buvo meninė programos dalis. Pranešėja buvo septinto skyriaus mokinė Loreta Lukaitė. Neseniai įsisteigęs mergaičių vokalinis vienetas "Aušrinė" padainavo kelias dainas. Šioj grupėj dainuoja: Rūta Aidytė, Daiva Česonytė, Kristina Lukaitė, Diana Orentaitė, Viktorija Sturmer, Ada Vodopalaitė ir Elenutė Žilionytė. Vokalinį vienetą paruošė Dalė Lukienė.

Vygantas Čampė pianinu paskambino du kūrinius: A. Bilotti — Firefly ir J. Fields — Nocturne.

Pabaigai pašoko šiais metais įsisteigus Washingtono tautinių šokių grupė Gabija, kuriai vadovauja Asta Banionytė. Visus maloniai nustebino, kad per tokį trumpą laiką šokėjai gerai susišokę ir taip gyvai ir gražiai pašoko visus šokius. Svečiai nesigailėjo smarkaus plojimo.

Visą programą atliko jaunimas. Džiugu, kad ir dainininkės, ir pianistas, ir net vienuolika šokėjų yra baigę Kristijono Donelaičio mokyklą.

Po programos, visi svečiai buvo pavaišinti tėvų komiteto suruoštomis vaišėmis.

Šiais mokslo metais mokyklą lankė 30 mokinių. Taip pat kas antrą šeštadienį susitikdavo vyresnioji klasė (9-tas skyrius).

Mokykloj mokytojavo: vedėja Angelė Bailey, Daina Penkiūnaitė, Livija Garsienė, Rita Kavolienė, Teresė Landsbergienė, Meilė Mickienė, Nerija Gureckaitė ir Aloyzas Aidis. Tėvų komiteto valdybą sudarė: pirm. Kristina Česonienė, sekr. Milda Čižiūnienė ir ižd. Ramūnas Kondratas.

Ateinančiais mokslo metais Washingtono Kristijono Donelaičio mokykla švęs savo darbo dvidešimtmetį!

(tl)

BOSTONO ŽINIOS

Lietuvių diena

Bostono miesto 350 metų įsikūrimo sukakties iškilmių eigoj rugpiūčio 6 yra paskirta lietuviam. Ta proga ruošiamas lietuviškų tautinių drabužių demonstravimas. Bus stengiamasi atrinkti tikrai reprezentacinius kostiumus. Pageidaujama, kad Bostono ir apylinkių lietuviai suvežtų senesnius ir naujesnius autentiškai išaustus lietuviškus tautinius drabužius į Lietuvių Piliečių Dr-jos namus liepos 16, trečiadienį, 7 val. vak. Šiuo reikalu vakarais galima skambinti J. Nenortienei. Jos telef. 825-1832.

V. Rasys — daktaras

Vytas Rasys, inž. Juozo ir Irenos Rasių sūnus, šiemet baigė Suffolk universiteto teisių fakultetą ir gavo teisių daktaro laipsnį.

Vytas yra malonus, paslaugus jaunuolis, baigęs Boston College gimnaziją, gavęs bakalauro laipsnį Bostono kolegijoj, o dabar ir doktoratą. Vytas gerai kalba lietuviškai ir dalyvauja lietuviškuose parengimuose. Tai jo tėvų, susipratusių lietuvių, nuopelnas.

Kun. V. Valkavičius — magistras

Kun. Vincas Valkavičius apgynė tezę "Lietuvis kunigas — New England pionierius" ir gavo magistro laipsnį iš istorijos. Tezę jis apgynė Bostono kolegijoj. Moksliniame veikale autorius išnagrinėjo kun. J. Žebrio įdomų gyvenimą, jo veiklą lietuvių tarpe ir jo tragišką mirtį. Veikalas jau baigiamas spausdinti pranciškonų spaustuvėj Brooklyne. Knygai įvadą parašė žymus Harvardo universiteto profesorius.

Sveikinam kun. V. Valkavičių, kuris būdamas West Groton parapijos klebonu, rado noro ir laiko taip pat ir moksliniam darbui.

Išvyka į Putnamą

Autobusas į tradicinę lietuvių susitikimo švente — pikniką N. Pr. Marijos seserų sodyboje, Putnam, Conn., išvyks sekmadienį, liepos 27, 8:30 val ryto nuo South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos namo. Iš pikniko grįš 5:30 val. vak. Autobusas patogus ir vėsinamas. Kelionė į Putnamą ir atgal 8 dol. Autobuse vietas užsisakykite iš anksto pas Stanley K. Griganavičių. Tel. 268-5351. Vietų skaičius ribotas. Praėjusiais metais pavėlavę vietų nebegavo.

Šiais metais šį tradicinė lietuvių susitikimo šventė bus skirtinga nuo praėjusių. 11 val. mišios, pamokslas, procesija. 12 val. — pietūs, programos, 12:30 val. [illegible] pašventinimas vienuolyno pastate. Šventinimo apeigas atliks vysk. D. Reilly. 3 val. Neringos mergaičių stovyklos programa.

Dr. V. Vasyliūnas Norvegijoj

Dr. Vytenis M. Vasyliūnas Norvegijoj skaitė paskaitą iš geofizikos srities ir ten davė bažnytinį vargonų koncertą. Kitais metais Vytenis koncertuos Stockholme, Švedijoj.

Įvairios pramogų kalendorius

Lietuvos vyčių seimas vyks Park Plaza viešbuty rugpiūčio 6-10.

Minkų radijo valandos rengiama gegužinė Romuvos Parke, Brocktone, įvyks rugpiūčio 10.

Tautos šventės minėjimas vyks rugsėjo 7 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone. Rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė.

Laisvės Varpo radijo rudens koncertas įvyks spalio 12 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone.

Antras Kaimas iš Chicagos atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliečių dr-jos III aukšto salėj rengia Bostono skautija.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėj. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais
11:30-12:00 val 1430 banga iš WWEL
12:10-1:00 val 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Viščinis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos [illegible] 1:30 val. Vedėjai [illegible] 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Priimdamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

PADĖKA

A.A.

AGOTAI LIOGIENEI

mirus, dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už lankymą šermeninėj, užprašytas mišias, aukojusiem Kultūros Židiniui Velionės vardui įamžinti, atsiuntusiem gėlių, bei pareikštas užuojautas, ypatingai kun. V. Pikturnai, kleb. A. Petrauskui ir Tėv. L. Andriekui, OFM, už atlaikytas mišias. Taip pat dėkojame M. Šalinskienei už gražiai pravestas laidotuves ir V. Steponiui už polaidotuvių pietų paruošimą.

Nuliūdę: vyras Jurgis Liogys,
sūnūs Stasys, Edvardas ir Bronius,
bei dukros Joana ir Rovena su šeimomis

Brangiai Motinai

A.A.

JADVYGAI BILĖNIENEI

mirus, sūnus Joną, Praną ir jų šeimas giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Modesta ir Juozas Blažaičiai

A.A.

VLADUI BAJALIUI

mirus, jo žmonai Frances, sūnui Henrikui, marčiai Adelei, anūkams Raymondui ir Alfredui bei artimiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Leonas ir Izabelė Oksai

A.A.

SOFIJAI BALSIENEI

mirus Kanadoj, reiškiame gilią užuojautą [illegible] Vladui, Leonui Adomavičiams ir jų šeimoms.

Marija ir Antanas Balčiūnai

PADĖKA

Mūsų mylimai mamai ir močiutei

A.A.

JADVYGAI BILĖNIENEI

Huntington ligoninėje š.m. gegužės 30 d. mirus, širdingai dėkojame visiems giminėms, draugams ir artimiesiems už [illegible]

[illegible] kun. Jonui [illegible] Long Island, N.Y.

Nuliūdę sūnūs
Jonas ir Pranas Bilėnai su šeimomis

"Amber Holidays"

1980 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO/NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

MASKVA/VILNIUS:

rugpiūčio 7	— $ 999.00
rugp. 13 (su RYGA)	— $1199.00
rugpiūčio 1	— $ 999.00
rugsėjo 17	— $ 899.00
rugsėjo 24	— $ 899.00
spalio 8	— $ 879.00
gruodžio 1	— $ 779.00

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116, South Boston, Mass. 02127
Tel. 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIENĖ ir Alina RUDŽIUNIENĖ

Prices are based on double occupancy and are subject to changes, and fuel surcharges.

Pavergtų tautų savaitė yra nuo liepos 13 iki 20. Pagrindinis minėjimas New Yorke bus liepos 13, sekmadienį. Bus pamaldos Šv. Patriko katedroje, paradas, masinis susirinkimas muzikos aikštėje Central Parke. Dalyviai renkasi 9 val. prie 5 Ave. ir 59 St. kampo arba po pamaldų prisijungia prie parado. Manoma, kad šiemet paradas bus didesnis. Dalyvaus apie 30 tautų. Ukrainiečiai, kubiečiai, afganistaniečiai, pabaltiečiai, katalikai veteranai ir kiti rengiasi pasirodyti didesnėmis grupėmis negu kitais metais. Parado maršalu sutiko būti gubernatoriaus pavaduotojas Mario Cuomo. Komitetui vadovauja Horst Uhlich, vokietis. Lietuviam komitete atstovauja: Helen Kulber, Peter C. Wytenus ir Petras Ąžuolas.

Lietuvių diena Kennebunkporte bus liepos 13. Tą dieną Liurdo grotoje mišias koncelebruos pranciškonai sukaktuvininkai, šiemet švenčią savo kunigystės 40 metų sukaktį: Tėv. Jurgis Gailiušis, Tėv. Leonardas Andriekus, Tėv. Petras Baniūnas, Tėv. Viktoras Gidžiūnas. Pamokslą pasakys Tėv. Leonardas Andriekus.

Pranciškonų spaustuvė atostogauja nuo liepos 5 iki liepos 28. Tuo metu nepriimami jokie spaudos darbai. Darbininko laikraštis bus leidžiamas ta pačia tvarka.

Vlado Koppo mirties metinių dieną liepos 4 [illegible] mišios pranciškonų koplyčioj, Brooklyne. Dalyvavo našlė Liudvika Koppienė su dukra, vaikais, anūkais ir proanūkiais. Ta pačia proga buvo aplankytas velionio kapas, kuris lygiai prieš metus iškilo Cypress Hills kapinėse. Velionis, išėjęs į pensiją, daugiau kaip 15 metų labai uoliai ir pavyzdingai su nepaprastu atsidavimu kaip tikras džentelmenas dirbo Darbininko administracijoj. Darbininko įstaigose jis ir dabar labai mielai prisimenamas.

Organizuojamas autobusas į seselių pikniką Putname, Conn., liepos 27. Autobusas išeina sekmadienį 6:30 v. ryto iš Kultūros Židinio kiemo, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Septintą valandą sustoja ties Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Kelionė asmeniui 17 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Registruotis Darbininko administracijoje — tel. 827-1351 arba pas M. Šalinskienę — tel. 296-2244.

Kun. [illegible] Dabušis, ilgametis Patersono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, nuo liepos 1 išėjęs į pensiją.

Kun. Viktoras Dabušis, ilgametis Patersono lietuvių parapijos klebonas, nuo liepos 1 išėjo į pensiją. Toliau pasilieka gyventi prie parapijos ir šalia to aktyviai talkins Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos ir Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos įstaigose, kuriom vadovauja kun. K. Pugevičius. Kun. V. Dabušis visai vasarai išvyksta į Dainavos stovyklą, kur talkins įvairiem darbam.

Kun. Vytautas [illegible], naujasis Šv. Kazimiero lietuvių parapijos administratorius Patersone, N.J.

Kun. Vytautas Palubinskas, buvęs vikaru Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje Patersone, N.J., nuo liepos 1 paskirtas tos parapijos klebonu-administratorium.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą į gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Šerį, Jr. Telef. 212 847-5842.

LIETUVIŲ BANKINIS KOOPERATYVAS

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

86-01 114 STREET, [illegible], N.Y. [illegible]

TEL. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Stovyklos [illegible] ...baigė, ir [illegible] jaunimas [illegible] užsiėmimus [illegible] įvai[illegible]

[illegible] stovyklaus [illegible] mergaičių [illegible] gale [illegible] ir mergaičių [illegible]. Nerijos rugpiūčio 17-30 įvyks stovykla jaunimui. Stovyklą rengia ateitininkai. Į ją priimamas gimnazijos amžiaus jaunimas. Susirinkus pakankamam skaičiui jaunuolių ir jaunių, bus jiems paruošiama atitinkama programa.

Vermonto kalnų pavėsyje, gražios ir įspūdingos gamtos apsupti, jaunimas kasmet stovyklauja ateitininkiškoj nuotaikoj. Stovyklos programa būna įvairi ir apima visokius užsiėmimus. Bus meno pamokos, muzikos ir dainų, tautosakos ir k. Bus proga išgirsti ir mūsų vyresniųjų kolegų mintis bei nuomones. Vakarais bus laužai, bus pasidalinama talentais ar kūryba. Bus laiko ir linksmavakariam, šokiam. Stovyklai įsibėgėjus, berniukai dažnai nusprendžia, kad mergaitės jau nėra tokios baisios, o mergaitės —, kad gal tie berniukai nėra jau tokie kvaili.

Stovyklos programa yra sustatyta ir paruošta tų asmenų, kurie visą laiką su jaunimu dirba, jį pažįsta ir juo rūpinasi. Temos yra aktualios šių dienų jaunuoliui, jo klausimam, problemom ir užsimojimam. Taip pat stengiamasi duoti šiai mūsų atžalai gaires ir kryptį, kuriomis jie turėtų vadovautis. Įdomiausia yra tai, kad jie dažniausiai prieina patys tų pačių išvadų kaip ir mes, reikia [illegible] pagalvoti ir pasireikšti.

Vadovybę sudaro asmenys, kurie jau yra kūrybingi, sąžiningi ir kruopščiai atlieka savo uždavinius. Prelegentai yra jauni ir vyresni, kompetentingi kalbėtojai, kurie moka pagauti ir palaikyti jaunimo dėmesį.

Svarbiausia yra tai, kad jaunimas gauna progos pats prabilti, pasisakyti ir pasiginčyti jiem svarbiais ir aktualiais klausimais. Čia jie išmoksta ne tik klausytis, bet ir galvoti apie tai, kas [illegible]

Registracijos anketos gaunamos pas vietos globėjus ir pas Petrą Tutiną 223 Lincoln Ave. Brooklyn, N.Y. 11208. Tel. 212 646-1406. Raginame visus anksti užsiregistruoti.

[illegible]

Lietuvos vyčių Maspetho kuopa organizuoja autobusą į Lietuvių dieną — pikniką, kuris įvyks Lakewood Parke, Pa., rugpiūčio 17. Autobusas išvyks 8:30 val. ryto nuo V. Atsimainymo bažnyčios Maspethe. Kelionė autobusu, įskaitant įėjimą į pikniką, 11 dol. asmeniui. Dėl rezervacijų skambinti Jonui Adomėnui, telefonu 497-5312. Lietuvių dieną — pikniką organizuoja Lietuvos vyčių St. Clair kuopa.

Dail. Kazimieras Žoromskis praeitą savaitgalį visai vasarai išvyko atostogauti į pranciškonų vasarvietę Kennebunkporte, Maine.

Į VI-tąją tautinių šokių šventę praeitą savaitgalį buvo išvykę labai daug žmonių iš New Yorko. Vyko tautinių šokių ansamblis Tryptinis, daugelio šokėjų tėvai ir šiaip žmonės. Vieni važiavo mašinom, kiti skrido. Daugelis po šventės dar liko Chicagoje, kur aplankys savo bičiulius. Grįždami irgi sustoja įvairiuose miestuose. Kiti aplankys net Kanadą.

[illegible] Kudirkai, baigdami savo kelionę Australijoj, ir vėl atsiuntė mielus sveikinimus Darbininkui.

Lietuvių Fronto Bičiulių New Yorko skyrius išsirinko naują valdybą, kuri posėdžiavo liepos 1 ir pasiskirstė pareigomis: pirm. Vytautas Maželis, vicepirm. Aloyzas Balsys, sekretorė Renata Alinskienė, iždininkė Janina Gerdvilienė, valdybos narė — Filomena Ignaitienė. Kandidatas į valdybą — Adolfas Kregždys.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidraudusi pas jį sutaupysite 20%-50% premijos mokėjimą. Draudžiamos įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3000. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

DEXTER PARK PHARMACY

[illegible]

[illegible]

PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖ KENNEBUNKPORTE

Pranciškonai kviečia lietuvišką visuomenę atostogauti gražioj vasarvietėj Kennebunkporte, Maine. Čia ideali vieta ir fiziniam, ir dvasiniam poilsiui. Jėgas stiprina didinga Maino gamta — jūra, miškai, tyras oras, o taip pat ir geras, lietuviškas maistas, patogūs kambariai. Dvasinės atgaivos teikia meniška aplinka — monumentinės skulptūros lanke, nuostabaus grožio koplyčia, dailės parodos, koncertai, literatūros vakarai, paskaitos.

Atostogavimo sezonas — liepos ir rugpiūčio mėnesiai. Informacijų ir rezervacijų reikalais kreiptis adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, ME 04046. Telef. 207 967-2011 [illegible]

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. [illegible]

[illegible]

Brolis Jurgis Petkevičius, OFM, [illegible] savo pusbrolio Jorge Anich iš Argentinos. Svečias yra Argentinos laivyno karininkas ir atvyko su Libertad laivu dalyvauti JAV nepriklausomybės dienos parade New Yorke.

KASA — LIETUVIŲ TAUPYMO ĮSTAIGA LIETUVIAM

Populiariausios finansinės įstaigos yra vietiniai taupymo ir skolinimo bankai. Juose savo pinigus laiko milijonai eilinių Amerikos piliečių. Pagrindinė bankų užduotis yra tam tikru būdu skolintis iš tų piliečių, mokėti jiem reguliarias palūkanas ir skolinti bei investuoti jų pinigus už daug didesnius procentus. Tokiu būdu bankai iš svetimų pinigų daro sau gražų pelną ir tuo pačiu atlieka tam tikrą patarnavimą, už kurį nejučiom sumoka patys taupytojai.

Kredito unijos arba kooperatyviniai bankai turi šiek tiek kitokį tikslą. Čia savo pinigus deda organizuotos visuomenės vienetų nariai, [illegible]. Kooperatyvų pelnas paskirstomas ta pačia procedūra, kaip ir bankuose, bet pelno paskirstymas yra nukreiptas pačių indėlininkų, arba kooperatyvo narių gerovei. Šios gerovės pajutimas ateina iš kredito unijos finansinio pajėgumo. Susidarius stambiam indėlininkų kapitalui, investuojami pinigai neša gerą uždarbį, kuris paskirstomas pačių narių tarpe aukštesnių palūkanų, dividentų, prieinamų paskolų ir tarpusavės pagalbos būdais.

Kredito unijos valdomos ir tvarkomos grynai demokratiniu keliu. Patys nariai išrenka direktorių tarybą, skolinimo komitetą ir kontrolės komitetą. Tarybos ir komitetų nariai kandidatuoja savanoriškai ir už atliekamas pareigas negauna jokio atlyginimo, išskyrus administracines išlaidas. Komitetų sprendimai vykdomi balsavimo būdu ir įgyvendinami griežtai prisilaikant federalinės valdžios nuostatų. Federalinė valdžia įstatymais sankcionuoja kredito unijas, tikrina jų veiklą ir nustato procedūrines gaires. Tuo pačiu valdžia garantuoja indėlių saugumą, užtikrindama kiekvieną kredito unijos taupymo sąskaitą iki $100,000.00 dydžio federalinių įstaigų apdrauda.

Kooperatyvinio principo taupymo įstaigą — kredito uniją gali sudaryti grupė žmonių, kuriuos jungia koks nors apčiuopiamas ryšys. Labiausiai populiarios kredito unijos yra darbovietėse, arba darbo organizacijose, bet yra ir kitokių ryšių, pagal kuriuos leidžiama steigti bankinius kooperatyvus. Viena iš tokių galimybių buvo ištirta ir pagaliau gautas valdžios leidimas New Yorke įsteigti kredito uniją, skirtą lietuviam. Ši nauja įstaiga, pasivadinusi „KASA", jau veikia nuo š.m. kovo mėnesio, prisiglaudusi Lito bendrovės patalpose. Indėliai sparčiai auga ir neužilgo kooperatyvo nariai pajus pilną nuosavos taupymo kasos naudą. Ji bus ne tik apčiuopiamoj finansinėj formoj, bet bus naudinga ir [illegible]

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymųjį lietuvį ir jo nuostabius laikus. Gaunama pas lietuviškų knygų platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Gaunama ir Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 11 dol.

P. Povilaitis ir žmona užsakė lietuviškų mišiolų Lekėčių parapijai.

Stovykla jaunimui, rengiama ateitininkų, įvyks rugpiūčio 17-30 Nerijos stovyklavietėj, Vermonte. Stovykloj bus švenčiama ateitininkijos 70 metų sukaktis. Į vadovybę įeina MAS [illegible]